

LETO XXIII. Stev. 50

GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBORList izhaja vsak dan razen
petka — Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

»LJUDSKA PRAVICA«
USTANOVLJENA 4. OKTOBRA
1934 — MED NARODNOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 4-DNEVNIK IN
TEDNIK — OD OSVOBODITVE
DO 1. JULIJA 1951 KOT DNEV-
NIK NATO PA KOT TEDNIK
— OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z »BORBO«

ZADNI DULLESOV POSKUS V ZVEZI Z IZRAELSKIM UMIKOM IZ GAZE

Ameriška »srednja pot«?

Toda Golda Meyr pravi, da je še daleč do sporazuma

New York, 27. febr. (AFP). Ko je generalni sekretar OZN Hammarskjöld predložil Generalni skupščini poročilo o razgovorih z izraelskim delegatom v OZN Ebanom o vprašanju Gaze in Akabskega zaliva, je pojasnil, da pogodba o premirju pooblašča Egipt, da nadzoruje Gazo in da skupščina nima pravice, ne da ukine ne da omeji ta pooblastila. S tem je dejansko odgovoril na vprašanje izraelskega delegata, ali bi uprava OZN v Gazi izključevala vrnitev Egiptčanov v Gazo, in na splošno stališče izraelske vlade, da ne more sprejeti »nobene kompromisa, ki bi dopuščal vrnitev Egiptčanov v Gazo«. Hammarskjöld je povedal, da proučuje možnost pogajanj o

ureditvi tega vprašanja s pridržkom, da bo Egipt nadzoroval to področje.

Izraelski delegat je pozno zvečer novinarjem izjavil, da so »izraelski krogi nezadovoljni s Hammarskjöldovim poročilom, ki ga nikakor ni moč označiti za konstruktiven korak v urejanju spora«.

Preden je bilo objavljeno Hammarskjöldovo poročilo, sta bili včeraj dve plenarni seji Skupščine, na kateri so razpravljali o izraelskem umiku in o sankcijah. Ves dan so si izraelci in njeje naklonjene delegacije zamenjale pripombe, da bi to razpravljanje odložile in tako spet pridobile na času. Ameriška delegacija se pravi, da bo predložila resolucijo, ki bi ubrala »srednjo pot« — med resolucijo arabskih delegacij, ki obsoja Izrael in terja

sankcije, ter poslednjimi resolucijami Skupščine o brezpogojnem izraelskem umiku. Ta resolucija bi vsebovala ponovno zahtevo po brezpogojnem umiku v krajšem roku in grožnjo z ostrejšimi ukrepi, če se izraelci čete ne bi umaknile do določenega roka. Medtem je danes Dulles govoril z izraelsko zunanjo ministrico Meyr. Sama je potem izjavila, da je še daleč do sporazuma o Gazi.

Na današnji popoldanski seji Generalna skupščina ni nadaljevala razprave o umiku izraelskih čet iz Egipta, marveč je začela obravnavati druge točke, ki so še na dnevnem redu.

V OZN sodijo, da ta prekinitve razprave o umiku izraelskih čet kaže na prizadevanje večine delegacij, ki bi rade prej bolje pretehtale ameriški stališče v zvezi s tem vprašanjem.

Sprejem na našem veleposlaništvu v Moskvi

Moskva, 27. febr. (Tanjug). Jugoslovanski veleposlanik v Moskvi Veljko Mičunović je nocoj priredil sprejem jugoslovanski gospodarski delegaciji, ki se mudi v Moskvi. Na sprejemu so bili minister za zunanjo trgovino SZ Kabanov, njegov prvi namestnik Borisov, namestnik Kuzmin, namestnik ministra za živilsko industrijo Makurin, član kolegija zunanjega ministrstva Zamčevski, predstavniki zunanjetrgovinskih organizacij in sovjetskega ministrstva za zunanjo trgovino. Z jugoslovanske strani so bili na sprejemu člani trgovinske delegacije z Ljubom Babićem na čelu in osebje veleposlaništva.

Obisk iz Švedske

Beograd, 27. febr. (Jugopres). Junija pride na obisk predsednik švedske vlade Tage Erlander, ki se bo mudi pri nas 10 dni. S tem bo vrnil obisk podpredsedniku Zveznega izvršnega sveta Edvardu Kardelju. Točen datum prihoda švedskega ministrskega predsednika še ni določen.

Skrbniški ukrepi OZN

glede jugozahodne Afrike, Kameruna in drugih dežel na skrbi OZN

New York, 27. febr. (AFP). Generalna skupščina je na sinočnjem zasedanju sprejela predlog skrbniške komisije in izglasovala priporočilo, po katerem bi prišla področja Jugozahodne Afrike pod skrbništvo OZN. To priporočilo je bilo izglasovano z 52 glasovi, 17 delegacij pa se je vzdržalo glasovanja. Delegat Južnoafriške unije pri tem ni bil navzoč. Demonstrativno je zapustil zasedanje, češ da je to »izključno notranje vprašanje Južnoafriške unije«.

Potem je Generalna skupščina sprejela tudi resolucijo Skrbniške komisije, s katero priporoča deželam, ki upravljajo področja pod skrbništvom OZN, naj ukrenejo vse potrebno, da bodo lahko ta ozemlja v bližnji prihodnosti dosegla avtonomijo ali popolno neodvisnost. Generalna skupščina je posebej izrazila upanje, da bo Francija ukrenila vse potrebno, da se vzpostavi normalna politična dejavnost in napravi konec napetemu položaju v Kamerunu, ki je pod francosko upravo. Za to resolucijo je glasovalo 44 delegacij, proti 15, 17 pa se jih je vzdržalo.

Generalna skupščina je proučila tudi vprašanje meja med Etiopijo in Somalijo, ki je pod italijansko upravo, in izglasovala priporočilo obema zainteresiranim vladam, naj nadaljujeta in zaključita pogajanja o tem vprašanju. Za priporočilo je glasovalo 10 delegacij, proti nobena, 3 pa so se vzdržale.

Na koncu je Generalna skup-

ščina brez debate sprejela poročilo o gospodarskem razvoju nerazvitih dežel. Najvažnejši del tega poročila je resolucija, ki jo je sprejela komisija in ki govori o ukrepih za ustanovitev posebnega sklada OZN za gospodarski raz-

voj. Ob tej priložnosti so izvožili tudi nove člane v posebni odbor OZN za gospodarski razvoj, in sicer iz vrst držav, sprejetih nedavno v OZN. Izvoljeni so bili delegati Italije, Japonske in Tunizije.

SEJA ZVEZNEGA IZVRŠNEGA SVETA

PREDLOG O SPREMENBI ZVEZNEGA DRUŽBENEGA PLANA SPREJET

Na seji so sprejeli tudi osnutek uredbe o razdelitvi skupnega dohodka gospodarskih organizacij

Beograd, 27. febr. (Tanjug). Zvezni izvršni svet je imel danes pod predsedstvom podpredsednika Rodoljuba Čolakovića sejo, na kateri je odobril poročilo ZIS za leto 1956. Poročilo bo predložil Zvezni ljudski skupščini na njenem naslednjem zasedanju. Na današnji seji je ZIS sprejel tudi predlog o spremembi zveznega družbenega plana za leto 1957, ki ga bo poslal Zvezni ljudski skupščini, da ga prouči. Sprejel je tudi osnutek uredbe o razdelitvi skupnega dohodka gospodarskih organizacij, ki bo začel veljati potem, ko bo Zvezna ljudska skupščina odobrila predlagane spremembe družbenega plana. V osnutku je upošteval pripombe sindikatov, zbornice, strokovnih združenj in drugih zainteresiranih organizacij.

SISTEM RAZDELITVE
SKUPNEGA DOHODKA
GOSPODARSKIH ORGANIZACIJ

V spremembi v zveznem družbenem planu in osnutku te uredbe so predvidene spremembe v sistemu razdelitve skupnega dohodka gospodarskih organizacij, ki so dvojnega značaja. Za gospodarske organizacije industrije (razen rudarstva, industrije gradbenih potrebščin in mlinske industrije), prometa (brez cestnega) in zunanje trgovine ostane v glavnem sedanji sistem razdelitve s tem, da se gospodarski organizaciji zagotovi poseben delež v zveznem davku na dobiček. Del razlike med dobičkom na podlagi lanskega odnosa in dobičkom v letošnjem letu pripade gospodarski organizaciji kot poseben delež v zveznem davku na dobiček

in ta del razlike lahko porabi za plače, premije ali svoje sklade.

V drugi skupini, kamor sodijo vse ostale gospodarske organizacije, je načelo razdelitve v tem, da se vzame za osnovo dohodek gospodarske organizacije. V razdelitvi dohodka gospodarske organizacije federacija ne sodeluje. Gospodarska organizacija načelno sama razdeli dohodek na osebne dohodke in sklade s tem, da ima občina pravico določiti minimalne obvezne prispevke v sklade in sodelovati pri tako izločenih sred-

stvih skladov. Pravica občine je omejena s tem, da ne more predpisati večjih prispevkov v sklade, kakor jih je plačala gospodarska organizacija v lanskem letu. Gospodarske organizacije iz te skupine plačajo prispevek v proračune iz osebnih dohodkov posameznih delavcev po progresivni lestvici, ki jo predpiše federacija. Pa prispevek je načelno dohodek vseh organov od federacije do občine. Občina ima pravico oprostiti gospodarsko organizacijo tega prispevka, in sicer za tisti del, ki pripada njej. Načela, ki veljajo za drugo skupino, se uporabljajo tudi za rudarstvo, pri čemer se predhodno plača rudarski prispevek, ki ga predpiše federacija.

Spremembe v načinu razdelitve skupnega dohodka gospodarskih organizacij bodo omogočile povečanje njihovih sredstev (za plače, premije in sklade) v sorazmernosti s povečanjem delovne storilnosti in dale s tem večjo gmotno pobudo za povečanje sto-

rilnosti, zagotovile širše pravice organov delavskega samoupravljanja pri potrditvi tarifnih pravilnikov in omogočile, da bodo sredstva komunalnih skupnosti rasla v odvisnosti od gospodarske dejavnosti na njihovem področju.

ODPRAVLJENI SO UVOZNI
KOEFIČIENTI NA AVTOMO-
BILE IN MOTOCIKLE

Na današnji seji je ZIS sprejel uredbo o uvozu in prometu s potniškimi avtomobili in motocikli ter ustrezne spremembe in dopolnitve tarife davka na promet, s katerim so odpravljeni dosedanji uvozni koeficienti na avtomobile in motocikle, namesto njih pa se uvede carina in davek na promet. Letos bomo uvozili določeno število motornih vozil iz deviznih sredstev, določenih za uvoz blaga široke potrošnje, da bo moč vozila kupovati za dinarje in da jih bodo lahko kupili tudi zasebniki.

(Nadaljevanje na 2. str.)

KONFERENCA ŠTIRIH ARABSKIH DRŽAVNIKOV KONČANA

Politika aktivnega nevtralizma

Besedilo poročila o razgovorih kaže, da kralj Seud svojih partnerjev ni mogel prepričati o iskrenih namenih Eisenhowerjeve doktrine

Kairo, 27. febr. Kakor poroča kairski radio, je bilo nocoj po tridnevni konferenci štirih arabskih državnikov — kraljev Seuda in Husaina — predsednikov republik Kuatlija in Naserja objavljeno poročilo o skupni politiki. V poročilu je rečeno, da so arabski državniki poslušali ekspozice kralja Seuda, ki jim je dal zagotovila, da je predsednik Eisenhower »v zaupni izjavi priznal pravice arabskih dežel in suverenost Egipta nad Sueskim prekopom«. Štirje arabski državniki so sklenili — je rečeno v poročilu — da bodo svoje odnose z drugimi deželami urejali na priznanju medsebojnih pravic, v okviru pravice, napredka in miru. Ostati hočejo izven hladne vojne in njenih nevarnosti ter se ravnati po politiki aktivnega nevtralizma in čuvanja svojih koristi.

V poročilu je poudarjeno, da se štirje državniki zavedajo, da je varnost arabskih dežel odvisna od njihove notranje dejavnosti. Svoje varnosti pa ne nameravajo čuvati s pristopanjem k paktom s tujimi deželami. Poročilo dodaja, da na Bližnjem vzhodu ne bo miru, »dokler izraelci čete ne bodo povsem zapustile egiptovskega ozemlja in dokler ne bo konec mučenja prebivalstva Gaze, ki je izpostavljeno najhujšemu pritisku«. Poročilo nadalje navaja program skupne politike, ki obsega učinkovito akcijo za evakuacijo izraelskih čet, ponovno potrditev pravic Palestincev do arabske Palestine, odškodnino Egiptu za škodo zaradi vojaške intervencije Velike Britanije, Francije in Izraela, odklonitev vsake rešitve sueskega vprašanja, ki ne bi priznala egiptovske

suverenosti nad prekopom, obsojbo britanske akcije proti Jemenu in neomejeno podporo arabskemu prebivalstvu Alžira, ki ima pravico do neodvisnosti in svobode.

Heussinger na čelu zahodnonemškega generalnega štaba

Bonn, 27. febr. (Tanjug). Tu so danes objavili, da je general Heussinger prevzel položaj načelnika skupnega štaba vojske, mornarice in letalstva ter s tem zamenjal generala Speidla, ki je bil imenovan za poveljnika sil Atlantske zveze v Srednji Evropi. Med vojno je bil Heussinger član Hitlerjevega glavnega štaba in voditelj oddelka operativnega planiranja.

Debata o Bližnjem vzhodu spet odložena

New York, 27. febr. (AP). Generalna skupščina je danes odobrila proračun Združenih narodov za leto 1957 v skupnem znesku 50.815.700 dolarjev. Predlog proračuna je bil sprejet s 63 glasovi proti osmim in šestim vzdržanim glasovom. Letošnji proračun je za nekaj sto tisoč dolarjev višji od lanskega. Do povečanja proračuna je prišlo v glavnem zaradi zvišanja plač nameščencem OZN, kar je Generalna skupščina prav tako odobrila.

Skupščina je za nocoj napovedano sejo odložila. Predsednik Vaitajakon je sporočil, da seje ne bo, ker se nihče ni prijavil za besedo. Na seji bi morala Generalna skupščina nadaljevati debato o Bližnjem vzhodu.

Mollet v Beli hiši

Washington, 27. febr. (AFP). Danes popoldne so se v Beli hiši v Washingtonu nadaljevali razgovori med predsednikom francoske vlade Guyjem Molletom in predsednikom Eisenhowerjem. Na sestanku, na katerem je bilo govora o Bližnjem vzhodu, integraciji in obrambi Evrope, sta bila tudi zunanja ministra obeh vlad Pineau in Dulles.

Adenauerjev odgovor Bulganinu

Moskva, 27. febr. (TASS). — Predsednik ministrskega sveta ZSSR Bulganin je danes sprejel zahodnonemškega veleposlanika v Moskvi Wilhelma Haasa, ki mu je izročil odgovor kanclerja Adenauerja na njegovo nedavno poslanico.

Aretacije v Alžiru

V koncentracijska taborišča so odpeljali 50 nadaljnjih alžirskih javnih delavcev, ki niso hoteli sodelovati s francosko upravo

Pariz, 27. febr. (Tanjug). Predsednika alžirske posvetovalne skupščine Sajaha Abdela Kaverja so aretirali v Alžiru v okviru velike racije, ki jo že tri tedne uprizarjajo padalski odredi poveljnika mesta generala Massonja. Alžirska posvetovalna skupščina je bila razpuščena konec leta 1955, ko je 70 alžirskih poslancev od skupnih 72 zavrnilo zahtevo francoske vlade, da bi izglasovali proračun za vojaške operacije. Poslanci, ki so bili izvoljeni s pomočjo francoskih upravnih oblasti, so takrat objavili resolucijo, da je Osvobodilna fronta edini reprezentativni politični organ alžirskega naroda.

V uradnih krogih še vedno nečesto objavljajo nobenih podrobnosti o obsegu zadnjih aretacij, ki so se začele po zaključku alžirske debate v OZN. Med aretiranci je tudi glavni gospodarski svetovalec generalnega guvernerja Ahmed Ruiz, edini Alžirec v vrhovni francoski upravi za Severno Afriko. Razen njega so oblasti aretirale 50 alžirskih političnih

delavcev, advokatov, profesorjev in zdravnikov. Večina aretirancev so skupaj z nekaterimi poslanci razpuščene skupščine poslali v koncentracijska taborišča. Vsi so osumljeni, da so bili povezani z Osvobodilno fronto. Francoski časniki poročajo, da so samo v Alžiru v zadnjih 24 urah aretirali 134 »sumljivih« Alžircev.

Pogled na razstavo izdelkov na še tekstilne industrije v Moskvi

VREMENSKA NAPOVED

za četrtek, 28. februarja
Hladneje, spremenljivo oblačno.
Jutranje temperature med -2 in -5,
v Primorju +4, najvišje dneвне med
2 in 4, v Primorju do 10 stopinj C.

S SEJE ZVEZNEGA IZVRŠNEGA SVETA

Carinske olajšave za avtomobile in motocikle

(Nadaljevanje s 1. strani)

Zanimanje za motorna vozila kaže, da bi se lahko njihova cena prilagodila ravni sedanjih proizvodnih stroškov naših avtomobilskih tovarn. Pri tem so upoštevali tudi zaščito domače proizvodnje. Tako so določili carinske stopnje za potniške avtomobile s prostornino motorja do 1500 cm³ v znesku 40 % tuje kupne cene, vsehvi vse stroške do jugoslovanške meje, preračunane v dinarje, po obračunskem tečaju, za avtomobile nad 1500 cm³ v znesku 80 % kupne cene in za motocikle vseh vrst 40 % kupne cene. Iz istih razlogov je bilo treba določiti davek na promet za potniške avtomobile v znesku od 25 do 50 %, za motocikle pa od 30 do 36 %. Uveden je tudi davek na promet za rezervne dele teh vozil po stopnji 10 %. Da plačevanja davka na promet za rezervne dele ne bi prizadelo domačo proizvodnjo teh vozil, se od potniških avtomobilov in motociklov, izdelanih doma iz delov, od katerih je bil že plačan davek na promet pri uvozu, ne bo plačeval davek na notranji promet.

Uvoz vozil iz sredstev za nakup blaga široke potrošnje je namenjen v glavnem za kritje potreb državljanov. Zato je nekoliko omejen nakup motornih vozil, ki bi jih hotelo kupiti gospodarske zadrudne in druge organizacije ter državni organi. Te organizacije in ustanove bodo plačale ob nakupu motornih vozil davek na promet po stopnji 200 % kupne cene, da bi čimveč vozil ostalo za potrebe široke potrošnje. Razen tega bo izjemoma dovoljen uvoz potniških avtomobilov nad 2000 cm³ s posebnim dovoljenjem sekretariata za promet in Zveze ZIS, in sicer za potrebe reprezentacije zveznih in republiških organov kakor tudi predstavnih organov avtonomnih enot.

KDO NE BO PLAČAL CARINE ZA AVTOMOBILE IN MOTOCIKLE

Naši državljanji, ki bodo kupovali potniške avtomobile in motocikle za svojo osebno potrebo s svojimi prihranki tujih valut, ki so jih dobili v skladu z veljavnimi predpisi, ne bodo plačali ne carine ne davka na promet (kar velja tudi za vozila, kupljena za potrebe invalidov), vtem ko bodo tisti, ki dobe vozila kot darilo iz tujine, spet samo za osebno potrebo, plačali samo carino. V primerih pa, ko ti ljudje odtuje ali uporabijo tako pridobljene potniške avtomobile ali motocikle za prometne storitve, preden mine 5 let od dneva uvoza, bodo morali plačati razen carine še davek na promet, ki se plača pri uvozu, in davek, predviden za notranji promet (400 % za potniške avtomobile in 50 % za motocikle).

IZPLACILO ODSKODNINE MORNARJEM - POVRATNIKOM

Zvezni izvršni svet je sprejel na seji tudi odlok o izplačilu odškodnine mornarjem - povratnikom, ki ob prodaji tujih plačilnih sredstev niso dobili bonov za nakup blaga po prej veljavnih nižjih cenah. Položaj teh mornarjev je bil precej podooben položaju naših izseljencev, ki so se vrnili v domovino. Zdjaj pa bo-

do dobili za tuja plačilna sredstva, ki so jih prinesli v domovino do 21. julija 1948, enako odškodnino za bone v gotovini, t. j. odškodnino po koeficientu 1758 za vsak dinar, ki so ga dobili ob prodaji deviz ali valut, prinesenih v domovino do 21. julija 1948.

V zveznem družbenem planu za leto 1957 so določena sredstva v znesku 3 milijarde din za določene avtonomne Kosmetu, Beogradu in Zadru. Zvezni izvršni svet je sprejel tudi odlok o razdelitvi sredstev v znesku 5100 milijonov, ki so določena iz splošnega investicijskega sklada za LR Makedonijo, na podlagi določbe Zveznega družbenega plana za leto 1957. Nadalje je ZIS sprejela odlok o razpolaganju skladov regresa iz dotacij. Sprejel je tudi odlok, s katerim je za letošnje leto urejena poraba sredstev iz splošnega investicijskega sklada, namenjenih investicijam na področju vojne industrije in odlok o določitvi najvišjih prodajnih cen za rotacijski papir.

O ODSLUŽENJU VOJASKEGA ROKA STUDENTOV

Nadalje je sprejel osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o narodni obrambi. Določbe tega osnutka se nanašajo na vojaški rok študentov, sinov edincev in vojaških obveznikov, ki vzdržujejo svoje družine. Studentje so po dosedanjem zakonu odšli k vojakom po končanem šolanju, najkasneje pa do izpolnitve 27. leta. Praksa pa je pokazala, da mnogi niso mogli do 27. leta končati šolanja. Zato novi osnutek predvideva, da morajo študentje, katerih redno šolanje traja 10 ali več semestrov, oditi k vojakom do konca leta, v katerem obveznik izpolni 28. leto. Z novim osnutkom bo ustrezno tudi družinam, katerih člani služijo vojaški rok, pa morajo vzdrževati družino. Za nesposobne za delo in pridobitev veljajo člani družine izpod 18. leta, nadalje stari nad 23 let, če redno študirajo na srednji šoli ali 24 do 28 let, če študirajo na fakulteti. Za

nesposobne za delo veljajo tudi moški, stari nad 60 let in ženske, stare nad 50 let. Obvezniki iz družin, v katerih ni nobenega drugega za delo sposobnega člana, bi služili vojaški rok samo leto dni.

ZIS je sprejel tudi odlok o višini prispevka namesto plače na podlagi zdravstvenega zavarovanja. Odlok predvideva, da dobe zavarovanci, ki so bili 1. januarja 1957 začasno nesposobni za delo, namesto plače prispevek, povečan za odstotek zvišane plače tarifne postavke. Zavarovancem, ki postanejo začasno nesposobni za delo od 1. januarja do 31. marca 1957, pa bo prispevek določen po plači do 31. decembra 1956, povečan za ustreznih odstotek zvišane plače.

Občni zbor Zveznega zavoda za socialno zavarovanje je v sporazumu z ZIS sklenil, da se iz sredstev presežka dohodkov zavoda v lanskem in predlanskem letu izloči 400 milijonov za potrebe zdravstvene zaščite.

POSVETOVANJE O UPORABI JEDRSKE ENERGIJE V INDUSTRIJI

Naš prvi poskusni reaktor

bo začel obratovati prihodnje leto v Vinči

Beograd, 27. febr. (Tanjug). — Na posvetovanju o uporabi jedrske energije v industriji so danes dopoldne poudarjali, da smo na področju atomskih raziskav že precej napredovali, da pa naši industrijski inštituti, tovarniški laboratoriji ter industrija v celoti v praktični uporabi še niso dosegli večjih uspehov.

Pri nas namreč še nimamo specifičnih atomskih naprav in laboratorijske opreme v inštitutih, manjkajo pa nam tudi strokovni kadri za uporabo radioaktivnih izotopov. Zato se nismo mogli dovolj uporabiti znanstvenih pridobitev s področja jedrske energije v industriji. Povečanja delovne sorčnosti, zboljšanja ka-

kovosti izdelkov ter racionalnega izkoriščanja industrijskih naprav in modernizacije proizvodnje pa si zdaj brez uporabe izotopov in radioaktivnega žarčenja skoraj ne moremo misliti.

Da bi ustvarili tehnične in materialne pogoje za širšo uporabo jedrske energije, so na prijetnem mestu pripravili osnutek

načrta za uporabo izotopov v industriji za letošnje leto. Dobili bomo tri središča za industrijsko defektoskopijo, ki bodo opravljala servisno službo za potrebe industrije ter prirejala redne tečaje in seminarje za kadre, zaposlene v tovarnah. Program predvideva tudi tesnejšo povezavo industrije in industrijskih inštitutov z inštituti za jedrsko energijo. Dobili bomo tudi posebno razdeljevalno središče za posojanje radioaktivnih izotopov, ki jih bodo dobila na razpolago industrijska podjetja. Naši kadri se bodo šolali in specializirali doma in v tujini.

Na današnjem posvetovanju so predlagali, naj bi pri Zvezni industrijski zbornici upostavili poseben odbor za vprašanje industrijske uporabe jedrske energije in razvoj atomske industrije. Podpredsednik Zvezne komisije za jedrsko energijo akademik Pavle Savič je na posvetovanju izjavil, da bo začel prihodnje leto obratovati naš prvi poskusni reaktor v Vinči. Zato se morajo naši strokovnjaki dobro pripraviti, da bodo kos tej tehniki in da bomo lahko izotope iz našega reaktorja čimbolje izkoriščali.

Posvetovanje o izobraževanju in vzgajanju staršev

Ljubljana, 27. febr. — Danes se je začelo v Klubu poslancev tridnevno posvetovanje družbenih delavcev Slovenije o problemih družine, izobraževanju in vzgoji staršev. Posvetovanje, ki je prvo te vrste v naši republiki, je začela predsednica Zveze prijateljev mladine Slovenije Ada Krivic.

V petih referatih, ki jih bodo prebrali na tem posvetovanju, so obdelane vse dosedanje oblike in vsebina dela s starši. Nekatere oblike so nastale stihjsko iz potrebe ljudi, druge so razvile zavestno razne organizacije, organi in ustanove, namen posvetovanja pa je izdelati smernice za bodoče bolj sistematično in kakovostno delo s starši in da bi bogate in dobre izkušnje posredovali vsem, ki si jih žele, to je predvsem očete in matere.

Prvi je bil na dnevnem redu referat tovariša dr. Jožeta Potrča »O socialistični družini in nekaterih pojavih nesocialističnega gledanja na družino pri nas«. Referent je poudaril neogibnost političnega boja za socializem in socialistično demokracijo, da bi socialistična načela bila last naslednjega državljanja, in potrebo vere

Predstavniki goriške federacije KPI na obisku v novogoriški Tovarni pohištva

Nova Gorica, 27. febr. — Na povabilo Okrajnega komiteja ZKS je večeraj popoldne delegacija goriške federacije KPI in naprednih sindikatov obiskala tovarno pohištva v Novi Gorici. V odposlanstvu je bilo 25 vodilnih komunistov, funkcionarjev sindikalnih organizacij in delavcev iz Goriške in Furlanije, ki delajo v raznih tamkajšnjih podjetjih lesne ali predelovalne industrije. Potem ko so si v spremstvu tehničnih uslužbencev ogledali tovarno in se seznanili s tehnološkim postopkom proizvodnje, so imeli italijanski gostje razgovor s sekretarjem OK ZKS tov. Tinotom Remškarjem.

Zvezna ljudska skupščina je sprejela RESOLUCIJO o načelih stanovanjske zakonodaje

Beograd, 27. febr. (Tanjug). — Na skupni seji, ki je bila zaključena večeraj, sta oba domova Zvezne ljudske skupščine sprejela naslednjo resolucijo o temeljnih načelih stanovanjske zakonodaje:

1. Zvezna ljudska skupščina meni, da je uvedba družbenega upravljanja stanovanjskih hiš na podlagi uredbe o upravljanju hiš rodila pozitivne sadove in da naj najemniki sami ter hišni sveti in sveti stanovanjske skupnosti, ki jih izvolijo, še nadalje razvijajo družbeno upravljanje stanovanjskih hiš.

2. Zvezna ljudska skupščina meni, da mora postati v okviru komunne družbeno organizacijska podlaga za upravljanje družbenih poslov na področju stanovanjskih odnosov in gospodarjenja s stanovanji kakor tudi za osnovne vsakdanje naloge za napredek naselij in za nenehno izboljševanje družbenega materialnega standarda samoupravne stanovanjske skupnosti naselja, to se pravi skupnost državljanov, ki stanujejo v stanovanjskem bloku oziroma naselju in ki prek svojih izvoljenih predstavnikov opravljajo svoje osnovne vsakdanje družbene posele. Stanovanjske skupnosti morajo samostojno ali skupaj z vso komunno postopoma in skladu z materialnimi možnostmi prevzemati skrb za pospeševanje gospodarjenja s stanovanji in za pomoč hišnim svetom; za nenehno izboljševanje komunalnih, gospodarskih in socialnih dejavnosti in služb, neposredno namenjenih zboljšanju družinskega gospodinjstva; za boljše in cenejšo organizacijo služb in gospodarske dejavnosti, neposredno namenjenih potrebam vsakdanjega življenja delovnega človeka, kakor so omrežja preskrbe, gostinski obrati, obrtni in storitveni obrati itd.; za boljše materialno zaščito otrok in ljudi, ki niso sposobni za delo, in za nadaljnjo osvoboditev žene iz pritiska zaostalega gospodinjstva, tako da ob pomoči komunne ustanovitve razne oblike otroških vrtec in podobnih ustanov, skupnih pralnic in drugih ustanov za storitve itd.

3. Takšnim in podobnim prizadevanjem bodo stanovanjske skupnosti dejansko pripomogle k napredni socialistični družbi kot celote, da bomo v okviru sedanjih splošnih gmočnih možnosti naše dežele dosegli večje uspehe in skrbili za zboljšanje sedanjih delovnih pogojev delovnih ljudi, in sicer z naporji naših državljanov, usmerjenih na boljše organizacijo komunalne in gospodarske dejavnosti, boljše izkoriščanje razpoložljivih gmočnih sredstev, na boljše izkoriščanje oblik samopomoči in sodelovanja državljanov v premagovanju skupnih vsakdanjih problemov in težav. Hkrati pa takšna stanovanjska skupnost postane ena izmed pomembnih elementarnih celic družbenega upravljanja in poglabljanja družbene zavesti državljanov, kar bo pripomoglo tudi k boljšemu delu komunne.

Da bi se moglo stanovanjske skupnosti postopoma izraziti v organe družbenega upravljanja, da bodo sposobne opravljati takšne posele in da bodo žarila in nosilci pobov v izpolnjevanju omenjenih in podobnih nalog, morajo imeti svoje čvrsto materialno in pravno podlago. V tem smislu je treba glede stanovanjske skupnosti z zakonom določiti in v praksi postopoma uresničiti predvsem tole:

- a) stanovanjske skupnosti vire finaniranja iz družbenih sredstev po gospodarskih možnostih komunne in vse skupnosti, kakor tudi iz sredstev, ki jih zbere sami državljanji s svojimi zalozbami, kooperacijo ali z družbenimi prireditvami in pod;
- b) sodelovanje v upravljanju stanovanjskih hiš in komunalnih objektov na istem področju;
- c) pravico do ustanovitve socialnih, komunalnih in drugih ustanov, kakor tudi pravico do ustanovitve gospodarskih organizacij za vzdrževanje stanovanjskih hiš, za preskrbo in pomoč državljanom, posebej družini;
- d) pravico, da kot investitorji sodelujejo v stanovanjski in komunalni izgradnji;
- e) pravico, da na zakonito določen način sodelujejo v družbenem upravljanju ustanov in gospodarskih organizacij na svojem področju, ki se ukvarjajo s stanovanjskimi, komunalnimi in socialnimi posli, kakor tudi preoblikovanju stanovanjske skupnosti uresničevanju stanovanjske družbene plane in splošne predpise občine ter razvoja pobud državljanov za sodelovanje pri izpolnjevanju nalog komunalne skupnosti.

Da bi državljanom zagotovili neovirano uporabo stanovanj kot enega temeljnih življenjskih pogojev, da bi bili državljanji čimbolj zainteresirani na vzdrževanju stanovanj in upravljanju stanovanjskih hiš, da bi bili bolj aktivizirani v obravnavanju komunalnih in stanovanjskih zadev stanovanjske skupnosti, je treba državljanom z zakonom zagotoviti pravico

do upravljanja stanovanjskih hiš, da bi jih lahko izgradnjo stanovanj izprilala svojo popolno upravičenost. Zato je treba te sklade krepiti in razvijati, z zakonom pa podrobno določiti sistem upravljanja, uporabe in kontrole nad uporabo teh skladov. Da bi lahko skladne za stanovanjsko izgradnjo čim učinkoviteje uporabljali, je treba po možnosti v gospodarskih ukrepih in instrumentih čimprej odstraniti tiste ovire, ki ovirajo gospodarske, zadrudne in družbene organizacije, da ne jemljejo kreditov iz teh skladov.

6. Zvezna ljudska skupščina meni, da je upostavitve stanovanjskih skladov kot stabilnih investicijskih kreditnih skladov za stanovanj, izgradnjo izprilala svojo popolno upravičenost. Zato je treba te sklade krepiti in razvijati, z zakonom pa podrobno določiti sistem upravljanja, uporabe in kontrole nad uporabo teh skladov. Da bi lahko skladne za stanovanjsko izgradnjo čim učinkoviteje uporabljali, je treba po možnosti v gospodarskih ukrepih in instrumentih čimprej odstraniti tiste ovire, ki ovirajo gospodarske, zadrudne in družbene organizacije, da ne jemljejo kreditov iz teh skladov.

7. Da bi omogočili gospodarskim in družbenim organizacijam, zadrudam in državljanom gradnjo stanovanjskih hiš in da bi zagotovili njihovo vzdrževanje, je treba omogočiti investitorjem odplačevanje anuitet za zgrajene hiše, organom upravljanja pa kritje vseh stroškov amortizacije ter vzdrževanja in upravljanja stanovanjskih hiš. Ker tega ni mogoče doseči z zvišanjem najemnin na raven gospodarske najemnine, ne da bi se poslabšal življenjski standard delovnih ljudi, je treba najti druge možnosti iz splošnih družbenih sredstev.

8. Zvezna ljudska skupščina meni, da je nujno potrebno, da osnovne družbene organe in pravice državljanov na stanovanjskem področju sprejme zakonodajni svet, ki bo bil podlaga za nadaljnje razvijanje socialističnih družbenih odnosov na tem področju in za razvijanje vsestranske pobude v graditvi stanovanj. V tem smislu Zvezna ljudska skupščina meni, da je nujno potrebno, da Zvezni izvršni svet na podlagi načel, izraženih v tej resoluciji, čimprej predloži ustrezne zakonske osnutke.

9. Zvezna ljudska skupščina meni, da so v pogojih družbenega upravljanja stanovanjskih hiš in ureditve najemnine odpravljene izkoriščevalski zakupni odnosi in kapitalistična lastnina na področju stanovanjskega gospodarstva, kar je treba z zakonom dokončno ugotoviti. Hkrati je treba z zakonom urediti družbene probleme, izvirajoče iz osebne lastnine stanovanj in manjših hiš ter zagotoviti državljanom svobodno razpolaganje s tem njihovim imetjem z ediniimi omejitvami, ki so nujna posledica sedanjega pomanjkanja stanovanj, da se uredi njihova razdelitev.

10. Ker te moč stanovanjske odnose na socialističnih načelih urediti v skladu z izgradnjo novega stanovanjskega prostora in potrebnih komunalnih objektov, je nujno potrebno, da Zvezni izvršni svet čimprej predloži dolgoročni program stanovanjske in komunalne izgradnje ter tiste ukrepe v gospodarski politiki, ki bodo omogočili uveljavitev in tej resoluciji določenih pravic in institucij.

11. Ker je za uresničitev načel te resolucije treba ne le izdati določene predpise, ampak je potrebna tudi politna dejavnost vseh državljanov in njihovih organizacij, pozivamo državljanje, družbene organizacije kakor tudi gospodarske organizacije, projektante, urbaniste in druge družbene delavce, naj s svojo delavnostjo omogočijo uresničitev in tej resoluciji začetno politiko.

Sporazum o znanstvenotehničnem sodelovanju med Jugoslavijo in Bolgarijo

V Beogradu bodo 5. marca podpisali sporazum o znanstvenotehničnem sodelovanju med Jugoslavijo in Bolgarijo. Pogajanja, ki so se bila začela 23. februarja so zaključena.

MALA STATISTIKA

Družbeni položaj žensk

Centralni odbor Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije bo sredi marca razpravljal o družbenem položaju žensk pri nas. Objavljamo nekaj statističnih podatkov o zaposlenih ženskah in njihovem družbenem položaju.

ZENSKA V DELOVNEM RAZMERJU

Pri nas je čedalje več zaposlenih žensk. Določeno nazadovanje v tem oziru so zabeležili samo med leti 1950 in 1952. Število zaposlenih žensk pa ostaja znova naraslo. Zaposlenost žensk se je v raznih letih, če ne upoštevamo kmetijstva, gibala takole:

1930	197.736
1940	199.236
1949	465.166
1950	434.222
1951	575.166
1952	273.203
1953	274.287
1954	339.010
1955	380.089
1956	386.645
1957	519.000

Med zaposlenimi ženskami je 123.130 nekvalificiranih delavk. Brez šolske izobrazbe jih je 36,3 odstotka, z osnovno šolo 38,5 odstotka. Komaj 5,2 odstotkov pa je žensk, ki imajo več kot osnovnošolsko izobrazbo.

Zanimivo je, da sodi izmed skupno 18.750 žensk z dokončano fakulteto oziroma enakovrednimi šolami komaj 16.339 žensk v aktivno žensko prebivalstvo. Med zaposlenimi ženskami z dokončano fakulteto je največ diplomiranih filozofk (4943), nadalje žensk s končano pedagoško šolo (3204), medicinsko fakulteto (1909), pravno (1265), farmaceutsko (1176) in ekonomsko fakulteto (821), umetnostno akademijo (705), prirodoslovno-matematično (606) in

KMETIJSKO FAKULTETO (494), ARHITEKTURO (266) I.TD.

Pri nas vlada določeno naziranje, da so ženske dosti bolj nezanesljive delovna moč. Toda če si ogledamo število izostajanj z dela, vidimo, da je takšno naziranje tu brez podlage. Iz podatkov za prvo polletje 1956 je razvidno, da je sleherni zavarovanec — moški povprečno izostal z dela 4,6 delovnih dni, vsaka zaposlena ženska pa 3,58.

DRUŽBENA AFIRMACIJA

Zanimivo je, da je v naši najbolj množični politični organizaciji — Socialistični zvezi — malone polovica žensk. Izmed skupnega števila članov SZDL odpade na ženske:

na Hrvaškem	42 %
v Bosni in Hercegovini	43 %
v Makedoniji	38 % itd.
Med skupno 45.160 občinskimi odborniki je žensk samo 948. V okrajnih odborih je skupno 7670 odbornikov, med njimi 242 žensk.	
Ogledimo si še število žensk v svetih občinskih ljudskih odborov:	
sveti za socialno zaščito	29,8 %
sveti za zdravstvo	20 %
sveti za šolstvo	17,2 %
sveti za pravo	13,3 %
sveti za delo in delovna razmerja	6,8 % itd.
Ostale oblike družbenega upravljanja:	
v hišnih svetih	25,5 %
v stanovanjskih skupnostih	14,7 %
v delavskih svetih	17,3 %
v upravnih odborih	11,4 %
sveti za delo in delovna razmerja	5,8 % itd.
Zvezna skupščina	31
Skupščina LR Srbije	13
Skupščina LR Hrvaške	16
Skupščina LR Slovenije	7
Skupščina LR BiH	7
Skupščina LR Makedonije	8
Skupščina LR Crne gore	8

Vrnitev obiska

Državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović odputuje te dni v Belgijo, da vrne obisk svojega kolege Spaska lani v začetku aprila.

Stiki med Belgijo in Jugoslavijo se razvijajo zadovoljivo in so čedalje tesnejši. To dokazujejo podatki iz njihove zgodovine. Belgija je bila ena izmed prvih dežel, s katerimi je Jugoslavija po vojni obnovila trgovinske stike. Novembra 1954 je bila podpisana konvencija o socialnem zavarovanju. Julija 1956 sta bili poslaništvi v Bruslju in Beogradu povzdenjeni v veleposlanštvi. Belgijski zunanji minister Vermeiren se je mudil avgusta 1956 v Jugoslaviji, kjer se je zlasti zanimal za organizacijo naših podjetij in za komunalne zadeve. Letos februarja je bila sklenjena kulturna konvencija z veljavnostjo 5 let. Med lanskimi aprilskimi razgovori z belgijskimi socialisti v Beogradu je bilo dogovorjeno, da bomo na področju tehnične pomoči upostavili tesno sodelovanje. V ta namen je belgijska vlada imenovala poseben odbor za sodelovanje in tehnično pomoč. Razgovori so bili končani, določen je

bil program in letos pomladi pričakujemo belgijske strokovnjake za izboljšanje delovne sile v gradbeništvu, s čimer bo uresničena ideja, sprožena med razgovori.

Stiki med Belgijo in Jugoslavijo slone na tradiciji in skupnih koristih. Tradicija, navdihnjena s prijateljskim, tradicija, v kateri ni nobenih spornih vprašanj. Skupne koristi: Izvirajoče iz privrženosti obeh dežel politiki miru in njune razumljive orientacije na krepitev evropskega sodelovanja. Razlike v družbeni in državni ureditvi niso nobena ovira, da se ti stiki ne bi normalno in ugodno razvijali.

Ceprav pa sta obe strani zadovoljni z dosedanjimi uspehi, vendar ne moremo zanikati, da imamo realne možnosti, da bi se meddržavni stiki še poglobili. Obisk državnega sekretarja Koča Popovića v Belgiji bo vsekakor dal novo poudarilo, da bo prišla obojestranska želja po razširitvi vsestranskih vezi čim bolj konkretno do izraza tudi v praksi. D. Tr.

Razgovori o gospodarskem sodelovanju z ZDA

Beograd, 27. febr. (Tanjug). Danes je v Beograd prispel predstavnik zunanje-političnega odbora ameriškega senata dr. Allan Kline. Med svojim obiskom pri nas, ki bo trajal nekaj tednov, bo dr. Kline govoril z jugoslovanskimi gospodarskimi funkcionarji o gospodarskem sodelovanju med našo deželo in ZDA.

Kašmirski program

New Delhi, 27. febr. (Tanjug). Nacionalna konferenca, vladajoča politična stranka v Kašmiru, je objavila volilni proglas (volitve bodo 25. in 30. marca), v katerem pravi, da hoče za trdno »brantni nedotakljivost Kašmira kot neolčljivega dela Indije in se bori za osvoboditev tistega dela dežele, ki je pod pakistansko oblastjo. Proglas pravi, da bodo Kašmirci na bližnjih volitvah potrdili nedavno sprejeto ustavo, ki določa kašmirsko avtonomijo v okviru Indijske unije. Proglas obtožuje zahodne velesile, da so ustvarile kašmirsko vprašanje, da bi tako škodovali Indiji v njenem boju za svobodo in mir. Nacionalna konferenca si bo prizadevala ustvariti socialistično družbo, odpraviti brezposelnost in nepismenost ter zboljšati življenjski standard ljudstva.

OPAZOVANJA OB EKSPLOZIJAH BRITANSKE VODIKOVE BOMBE

Tokio, 27. febr. (Reuter). Japonski znanstveniki in meteorologi bodo proučevali učinek eksplozije britanske vodikove bombe, ki bo 1. marca na Boljših otokih, oddaljenih od Japonske 4700 milj. S privolitvijo japonske vlade so organizirali posebne postaje za proučevanje sprememb v zraku, ki bo nastalo po eksploziji. Približno šest ur in pol po eksploziji je pričakovati na japonskem manjši potres.

Še bolj na desno

Preosnova Francove vlade ne bo pripomogla k omiljenju gospodarske stiske v Španiji

Pariz, 27. febr. (Tanjug). — Premo katoliškega in monarhističnega vpliva v Španiji je poglavna značilnost preosnove španske vlade, ki so jo pariški politični krogi označili za rezultat težavnih gospodarskih razmer v deželi. Zaradi tega tu menijo, da je kljub velikim personalnim spremembam v sestavi Francove vlade, ki so jo večeraj preosnovali, dosti bolj gospodarskega kot pa političnega pomena.

Dosedanji zunanji minister Artajo in minister Valledano nista v novi vladi. Na njuno in druga mesta je tokrat prišlo precej večje število predstavnikov raznih katoliških organizacij in armade, v kateri prevladujejo

monarhistični elementi. Za novega zunanje ministra je bil imenovan dosedanji veleposlanik v Vatikanu Fernando Castiella.

Huda gospodarska kriza v Španiji je povzročila v začetku leta vrsto množičnih protestov študentov in trgovcev in je dosegla svoj vrhunec z nedavnim popolnim bojkotom lokalnega prometa v Barceloni in Madridu. Temu gibanju so v glavnem načelovali monarhisti in katoliška Cerkev, ki so tako hoteli potolažiti množice. Preosnova španske vlade je tudi izraz neuspeha španske politike povezovanja arabskih dežel na Bliznjem vzhodu in v Severni Afriki pod španskim varstvom v nasprotju s prizadevanji katoliških krogov, da bi razbili mednarodno osamitev Španije in navezali deželo neposredno na zahodne sile prek vojaških paktov Atlantske zveze in načrtov za sredozemski pakt.

»Combat« danes v poročilu iz Madrida poudarja, da so Madridci brez slehernega političnega zanimanja sprejeli vesti o popolni preosnovi vlade. Konservativni »Figaro« pa pravi, da nihče v Madridu ne verjame, da bo mogla nova ekipa odpraviti težave, ki jih je podedovala od dosedanje vlade.

Gospodarska kriza v Španiji se kaže zlasti v nenehnem naraščanju državnega proračunskega primanjkljaja. Lani je znašal primanjkljaj 16 milijard pezov. Obtok bankovcev že spominja na inflacijo. Decembra je bilo v obtoku 55 milijard pezov nasproti 38 milijardam leta 1955. Devizne rezerve so se skrčile od 94 milijonov dolarjev v letu 1955 na 28 milijonov v minulem decembru. Po neuradnih statističnih podatkih so življenjski stroški in cene osnovnih potrebščin v zadnjih treh letih narasli za kakih 55%.

Španija je dobila v tem času 450 milijonov dolarjev ameriške gospodarske pomoči. Podatkov o ameriški vojaški pomoči, zlasti v kompenzacijo za koncesije za ameriška letalska oporišča na španskih tleh, pa niso objavili.

CYRANKIEWICZ O PROGRAMU NOVE POLJSKE VLADE

Decentralizacija oblasti in delavsko upravljanje v gospodarstvu

Vsestransko sodelovanje s socialističnimi deželami ter gospodarski in kulturni stiki tudi z Zahodom na temeljih enakopravnosti in nevmešavanja v zadeve drugih

Varšava, 27. febr. (Tanjug). Novi Sejem je v nadaljevanju 20. februarja začel zasedanja. Včeraj obravnaval poročilo ministrskega predsednika Cyrankiewicza o sestavi in programu nove vlade. Cyrankiewicz je predložil Sejmu presodno ministrskega sveta in opozoril na naloge, ki čakajo novo vlado, predosega na gospodarskem področju. Znatel del njegovega ekspezoja je bil poseben načelom poljske zunanje politike.

Cyrankiewicz je predlagal, naj bi znižali število ministrskih resorsov, da bi vlada čim uspešneje

izpolnjevala naloge spriči čedalje večje demokratizacije in decentralizacije na vseh področjih. Združili naj bi ministrstva za rudarstvo in energetiko, za metalurgijo in strojno industrijo, za gradbeništvo in industrijo gradbenih potrebščin, za odkup in živilsko industrijo ter dosedanje ministrstvo za železnice ter cestni in zračni promet. Ustanovili naj bi pri vladi tudi poseben avtonomni organ predstavnikov ljudskih odborov, katerega naloga bi bila, da vskladi delo za osamosvojitve ljudskih odborov. Cyrankiewicz je predlagal še nekatere osebne spremembe v vladi.

Potem je Cyrankiewicz navedel tri glavne smeri, v katerih je teklo delo vlade v zadnjem obdobju. Posvetila je veliko skrb organiziranju gospodarstva na podlagi čedalje širšega razvijanja delavskega samoupravljanja in čedalje večje decentralizacije, pa tudi zboljšanju aparata za gospodarsko planiranje. Tudi v pri-

hodnje ne bo opustila centralnega planiranja. Vlada je razvijala tiste činitelje v gospodarskem življenju, ki so bili prej potisnjeni ob stran. Tretja naloga je bila ureditev plač. Lanska srednja nominalna plača se je zvišala za 11%.

Potem je predsednik vlade govoril o gospodarskem položaju dežele in rekel, da se je znatno zboljšal, vendar pa še ni zadovoljiv. Blaga je na trgu malo, plačilna bilanca ni ugodna, zunanji trgovini primanjkuje deviz, premožavniki dajejo premalo premoga. Vlada bo v prihodnje podpirala razvijanje delavskega samoupravljanja in skrbela za osamosvojitve ljudskih odborov. Decentralizacija v gospodarstvu se bo nadaljevala. Vso skrb bo vlada posvetila tudi povečanju količin blaga na trgu in povečanju izvoza, zlasti premoga in kovin.

V zunanji politiki se ravna Poljska po treh temeljnih načelih: nenehna krepitev prijateljstva in zveze z ZSSR, poglobitev vsestranskega sodelovanja z ostalimi socialističnimi deželami ter gospodarsko in kulturno sodelovanje z vsemi deželami sveta na podlagi enakopravnosti in nevmešavanja v notranje zadeve drugih. Poljska vlada bo nadaljevala svojo konstruktivno zunanjo politiko, izraženo med drugim v enakopravnih prijateljskih stikih z vsemi deželami, v razvijanju mednarodnega sodelovanja, v boju za priznanje pravice do samoodločbe vsem narodom itd. Posebej je Cyrankiewicz govoril o oživiljanju zahodnonemškega militarizma in poudaril, da se poljska vlada zaveda pomena Varšavske zveze in da razume potrebo, da so sovjetske čete na poljskem ozemlju.

Na hodniku poljskega Sejma (od leve proti desni): Roman Zambrowski, Spychalski, Gomulka in Cyrankiewicz

BOGATI SADDOVI OBISKA

naših sindikalnih delavcev na Poljskem

Varšava, 27. febr. (Tanjug). — Delegacija Centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije s podpredsednikom Sveta Dragim Stamenkovićem je zaključila svoj obisk na Poljskem, s katerim se je oddolžila poljskim sindikatom, katerih delegacija je bila v Jugoslaviji v minulem oktobru. Jugoslovanska delegacija, ki je prispevala v Varšavo 12. februarja, je imela z voditelji Zveze poljskih sindikatov razgovore o nadaljnjem sodelovanju med obema sindikalnima organizacijama.

Med svojim obiskom na Poljskem so se jugoslovanski gostje razen v Varšavi ustavili tudi v več drugih poljskih mestih. Ogledali so si tovarno vagonov »Pafavag« v Wrocławu in kmetijsko

posestvo »Sosznico«, rudnik »Cehadzi« in bili na vojvodskem ljudskem odboru v Katowicah. Ogledali so si tudi bivše nacistično taborišče v Oswiecinu in zgodovinske znamenitosti Krakowa kakor tudi metalurški kombinat »Nowo Huta«. V poljskem glavnem mestu so si ogledali tovarno radijskih aparatov »Kapszak« in tovarno čokolade in bonbonov »22. julij«.

V razgovoru z našimi novinarji je vodja delegacije Dragi Stamenković danes izjavil:

Med našim obiskom smo bili povsod sprejeti iskreno in prijateljsko. V delovnih kolektivih smo naleteali na veliko zanimanje za delo delavskih svetov v Jugoslaviji, zlasti glede vsklajevanja odnosov med delavskimi sveti in sindikalnimi organizacijami. Poljski delavci so v razgovoru z nami izrazili željo, da bi prišli v Jugoslavijo in videli, kako so ti odnosi urejeni pri nas. V raznih podjetjih so odgovarjali na naša vprašanja, prav tako pa so nas prosili za pojasnila in informacije o raznih podrobnostih v zvezi z delavskim samoupravljanjem in drugimi vprašanji iz političnega in družbenega življenja naše dežele.

V razgovoru s sindikalnimi delavci smo razmotrivali oblike medsebojnega sodelovanja sploh kakor tudi sodelovanja v tem letu. Sporazumeli smo se o nalogah in oblikah teh stikov. Izmenjali smo tudi gledišča o plačnem sistemu, o socialnem zavarovanju, o delovnih odnosih, o organizaciji letnega oddiha in drugih socialnih vprašanjih.

Naša delegacija se je zanimala za delovanje inspekcijskega četa, katere funkcije so prenesli z državnih organov na sindikat. V načelu je bil dosežen sporazum o

tem, da bo sodelovanje delovnega značaja. Prav tako smo se dogovorili, da bomo organizirali izmenjavo delegacij posameznih strokovnih zvez, nadalje izmenjavo publikacij in raznega informativnega gradiva. Izmenjavali bomo pa tudi skupne razprave o perečih vprašanjih, ki zanimajo sindikalne delavce obeh dežel.

Vodja naše delegacije je na koncu povedal, da je Zveza sindikatov Jugoslavije povabila sindikalno zvezo Poljske na bližnji kongres jugoslovanskih delavskih svetov.

Jugoslovanski sindikalni delavci so smeli odpotovati v domovino.

Nova zahodna letalska zveza med Kjbenhavnom in Tokiom čez Severni tečaj in Sveljano nikjer čez sovjetsko ozemlje, ampak z ovinkom čez Aljasko. Vendar ima tudi ZSSR dobro organizirano arktično vremensolovno službo vzdolž vse svoje severne obale in tudi daleč čez Arktični krog. Na sliki ena izmed sovjetskih opazovalnih postaj v Arktiki.

Z VSEH STRANI SVETA

IRSKA OPERACIJE IRA
Belfast, 27. febr. (Reuter). Prijadniki irske republikanske armade (IRA) so sinoči v Severni Irski razdeljali več javnih naprav. V grofiji Derry so minirali cestni most. V neki električni centrali v grofiji Tyrone je eksploziralo nekaj bomb. Dva transformatorja sta bila poškodovana. Bila je tudi več manjših napadov. Človeških žrtev ni bilo, gmotna škoda pa je precejšnja.

CIPER NAPAD V LIMASOLU
Nikostija, 27. febr. (AFP). Prijadniki ciprskoga odporiškega gibanja so danes v Limasolu z ročnimi bombami napadli avtomobil, v katerem je bilo nekaj britanskih voznikov. Trije so bili ranjeni.

ŠVEDSKA NEZAŽELENI IZRAELSKI DIPLOMAT
Stockholm, 27. febr. (Reuter). Zunanje ministrstvo je objavilo, da je nadaljnje bivanje atašee izraelskega poslaštva Moše Bara v Stockholmu nezaželeno, ker je naveden dva dneva, naj bi začela delati za izraelsko obveščevalno službo zoper Egipt.

FRANCIJA POPLAVE OB RHONI IN SEINI
Pariz, 27. febr. (Reuter). V 12 mestih in vaseh so danes nastale večje poplave. V nekaterih krajih se morajo ljudje voziti s čolni po ulicah. Okrog Lyonsa so pod vodo večje površine zemlje. V Divoru so evakuirali 40 družin. Četrtna mesta je pod vodo. Seina, ki naraste vsak dan skoraj za en meter, je v Parizu poplavela široko ulico. Priznajo, da bo še danes tako narasla, da bodo morali prepovedati plavbo po njej. Tudi v svojem gorjem toku je Seina prestopila bregove. Številnim krajem grozi nevarnost pred poplavi.

VELIKA BRITANIJA GRADNJA LADIJ
London, 27. febr. (Tanjug). Po podatkih britanskega Lloydja so zgradili lani na vsem svetu 6,87 milijona ton trgovskega ladjeja. Od tega odpade 26% na Japonsko, 21% na Veliko Britanijo in 15% na Zahodno Nemčijo. Prvikrat Velika Britanija ni na prvem mestu v gradnji trgovskih ladij. Po Lloydovih podatkih so zgradili leta 1956 največ ladijskega prostora od prve svetovne vojne sem, če se ne upoštevajo vojna leta. Japonska je lani zgradila 325 ladij s skupno tonažo 1,75 milijona ton.

Volitve v Tajski

Bangkok, 27. febr. (Reuter). Po zadnjih podatkih o volitvah v Tajski (Siamu) vodi vladna stranka Pibula Songrama v večini volilnih okrajev in je dobila že 50% glasov. Stetje glasov z večerajšnjih volitev še traja.

Izmed skupnega števila kandidatov (962) naj bi izvolili 160 poslancev, kar je polovica člena parlamenta. Druga polovica je bila imenovana. Sedanja vlada je napovedala, da bodo ta sistem ukiniteli do leta 1962 in da bodo vsi poslanci voljeni.

Napovedi o tem, da bo vlada na volitvah hudo poražena, se niso uresničile, kolikor se ne upoštevajo severovzhodnega področja dežele, kjer še zmeraj pričakujejo, da bo zmazalo levo krilo Socialistične stranke. Kar zadeva opozicijsko Demokrasko stranko, mislijo, da se je utrdila, četudi ni toliko, kolikor so se nadejali njeni voditelji. Voditelj Demokraskе stranke, bivši predsednik vlade Kuang Afajvong je bil izvoljen v svojem volilnem okraju. Volitve so v glavnem minile mirno, trdijo pa, da so ponekod skušali ponarediti glasovnice.

Buganda terja samoupravo

Na afriškem področju britanske kolonialne politike se množijo zadnja leta številni dogodki, ki kažejo, da so dozorele tiste zahteve, ki terjajo spremembe in realnejša stališča glede položaja in prihodnosti dežel na tem kontinentu. Kolonije in njih prebivalci niso več to, kar so bili. Tudi njim se odpirajo novi, svetlejši vidiki. Boj za spremembo je v polnem zagonu. Ta boj poteka na različne načine.

London je imel že prejšnja leta težave z Bugando, kraljevino v sklopu svojega protektorata Ugande. Te dni je prišlo na dan še eno vprašanje.

Peticija kraljici
Pred desetimi dnevi so člani Lukika (skupščine) v Kampali soglasno sprejeli peticijo, naslovljeno kraljici Elizabeti, ki zahteva razgovore med predstavnikoma kraljice in Lukika. Na teh razgovorih naj bi obravnavali in določili politiko, ki bi v določenem razdobju privedla do samouprave v okviru Britanske skupnosti.

Buganda se je že prej uvrstila med tiste podložne dežele imperija, ki terjajo spremembo svojega položaja, pot k samostojnosti. Samouprava je postala vabljivi cilj, h kateremu čedalje bolj težijo dežele, ki še niso postale neodvisne.

Ugovori
Marsikaj se je spremenilo od tistih dni leta 1893, ko je tedanji kabaka (vladar) Nvanga podpisal pogodbo, s katero je Buganda postala britanski protektorat. Pogledi na svet in odnosi v njem so se v marsičem spremenili in se še nadalje spreminjajo — na boljše.

Zato tudi današnja Buganda sodi, da je treba staro spremeniti. Marsikaj pa očita Veliki Britaniji tudi zato, ker ne spoštuje niti tistega, kar določa stara pogodba. V peticiji Lukika je rečeno, da je prišlo do »odmikanja od duha pogodbe«.

Primerov za to ni treba dolgo iskati. Spomnimo se samo, da so

britanski činitelji, odgovorni za kolonialno politiko, leta 1953 smatrali za potrebno, da zaradi ureditve razmer v Bugandi deportirajo kabaka Muteso II. v bistvu pa je šlo za poskus, da bi potlačili zahteve po samostojnosti in spremembi kolonialnega statusa.

Tako se je vladar neke dežele — po sili in volji protektoratorje, ne pa svojih podanikov — znašel v izgnanstvu. Res da ga je preživel v Londonu, kar pa ne spreminja dejstva, da je bilo to ravnanje zelo negativno. Dve leti pozneje se je Muteso II. vrnil v svojo Bugando, ker je postalo očitno, da njegova deportacija ni rodila zaželenih sadov. Spomin na ta izgon pa je ostal. Zdej je to tudi dokaz za to, da se Britanci niso držali pogodbe.

Nesprejemljivi britanski načrti
Peticija Lukika navaja še dva primera: ukrep vlade Protektorata Ugande, s katerim ho-

čejo prisilno odvzeti zemljo, prek katere je speljana nova zahodnougandska železniška proga, in pa obnovitev vzhodnoafriških vojaških sil (seve britanskih) v krajevni upravi Bugande. V tem vidi Buganda korak k uresničenju britanskih težnj po ustanovitvi vzhodnoafriške federacije, v kateri bi bila ta kraljevina pritisnjena ob tla.

Da bi bila stvar jasnejša, so predstavniki Lukika pojasnili tudi svoje ravnanje v zvezi s sporazumom iz leta 1953, ki razveljavlja prejšnji sklep o deportaciji kabake. Poudarjajo, da tedaj niso omenili samouprave ne zato, ker je ne bi hoteli, marveč ker je bila sklenitev predlaganega sporazuma edini način, da bi omogočili povratek kabake iz izgnanstva. »Zato nam ni bilo mogoče, pravijo zdaj člani Lukika, da v tem sporazumu izrazimo vse svoje politične potrebe.«

Peticija je bila sprejeta in objavljena. Zdej naj bi jo dostavili britanski kraljici. Pred britansko kolonialno politiko pa stoji novo pereče vprašanje, ki se ga bo treba lotiti... M. B.

TURIZEM — POMEMBNA GOSPODARSKA PANOJA

Postrv in avtoservis

Tujski avtoturizem v Sloveniji narašča — Čez slovenske obmejne bloke pride v državo 79 % tujcev — Samo Ljubljana izgubi zaradi pomanjkanja hotelov vsak dan turistične sezone do 200 avtoturistov

● Če informacije iščejo turiste, je dobro...

Glede tega bi se dalo vsaj nekaj razbrati iz zgodbe, kako je Walter, tipičen izletniški avtoturist, ujel v Soči 14 km nad Kobariдом trikilogramsko postrv, za kar ga je usoda »obdavnila« z manjšo okvaro avtomobila in... tako naprej.

Cepprav je počitniški turizem najbolj donosen, vendar ne gre zapostavljati izletniškega avtoturizma. Sicer je res, da običajni izletniški avto-turist najčešče ne ostane v deželi več kot dan, dva ali tri s težnjo, videti in doživeti čim več v čim krajšem in nemalokrat čim ekonomičnejšem izbrljenem času, vendar suma sumarum... so n. pr. leta 1955 iztržili v hotelu Jelovica na Bledu 12 milijonov deviznih dinarjev samo za kosila tujih turistov, ki so predvsem iz sosednje Avstrije prihajali na enodnevne izlete na Gorenjsko!

(Opomba uredništva: Lani je isto podjetje, zahvaljujoč se predvsem lanskim ponesrečenim turističnim splošnim, ustvarilo na isti račun samo 2,6 milijonov deviznih dinarjev)

Zaustavimo se še za hip pri tej naši slabo izkoriščeni možnosti: V hotelih okoli Koroških jezer letuje in se zbira veliko turistov iz vseh dežel. Mnogi izmed njih bi prav radi za nekaj dni obiskali Gorenjsko ali vsaj videli znane-

Razen nekaj izgubljenih hudomušnežev ne bo menda nihče oporekal, da učinkovitega turizma ni brez turistov. Tudi ne, da ne bi bile za turizem potrebne turistične znamenitosti: od morske obale z okroglimi, v vročem soncu segretim kamenčki, od kosti dinosaura, Napoleonovega zobotrebca ali djulbastije pa do folklornih plesov sredi idilične gorske pokrajine z lepimi kosi za trnek godnih postrvi.

Toda za učinkovit razvoj turizma so potrebne — kakor je dejal ameriški turist g. William Barry, podpredsednik Avto-moto zveze ZDA, potem ko je zapustil našo deželo — predvsem sodobne ceste, dober promet in ustrezni hoteli.

Menim, da je ta ugotovitev celo bolj resnična od tiste, da ni turizma brez turistov. Gospod Barry namreč pravi: »Name so napravili najlepší vtis veličastne črnogorske planine, zlasti okolica Lovčena. Za njimi pa izredna lepota dalmatinske obale, Istra in pa Julijske Alpe s svojimi jezeri. Miločer in Sveti Štefan sta prava dragulja Jadrana, Opatija prijetno letovišče, Bled idilično mesto in prav tako tudi Kotor. Od vseh najlepši — Dubrovnik. Nobeno od teh turističnih krajev v ničemur ne zaostaja za tujimi, toliko proslavljenimi krajji Jugoslavija je obdarjena z lepo naravo in vsi omenjeni kot tudi mnogi ostali kraji so prava naravna turistična atrakcija.« — Toda kmalu zatem poudarja: »Z drugimi besedami: vaše slabe ceste in slab promet ter pomanjkljivo gostinstvo je treba omeniti na prvem mestu.«

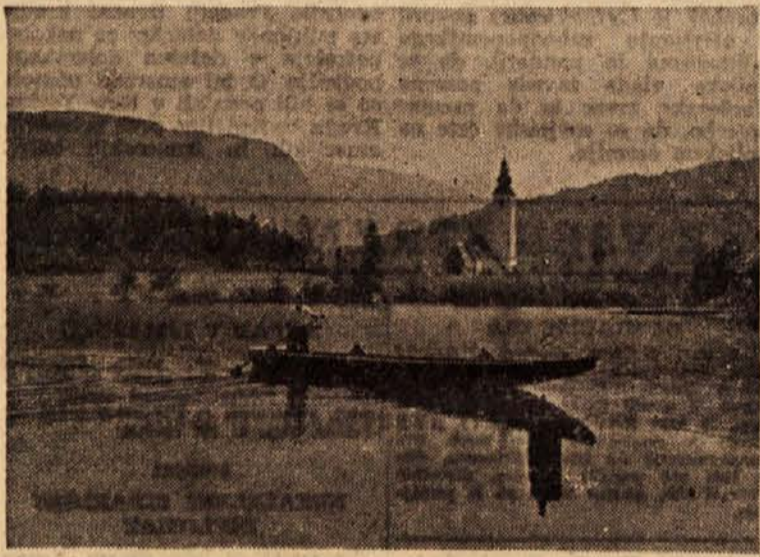
danja cesta Gradec—Maribor ne ustreza več potrebam današnjega avto-turizma.

Kako je s snegom na Vrščici, ni bilo moč zvedeti. Torej se je odpravil v Bohinj. Tu je srečal prebujajočo se pomlad. Krajevski idilični mir. Prizdritev nobeno. Jezero pa je bilo očarljivo. Vendar je le prenočil in zjutraj zgodaj jezero zapustil po isti cesti, po kateri je prišel. Nikjer namreč ni mogel zanesljivo zvedeti, ali je alpska cesta iz Bohinjske bistrice na Črnačico prevozna ali ne. Moral se je zato peljati do Kranja, odtod pa skozi škofjo Loko proti primorskim goriskim velikanom. Tvegal je in se s svojim »Volkswagenom« spustil na 56 km dolgo vijugasto alpsko cesto, na kateri ni ene same servisne postaje, bencinske črpalke pa menda šele v Tolminu. Srečno se je prebil do Kobarida, kjer je začel med pomolom spraševati o ribolovu. Zvedel je in da običajno lov nad Bovcem. Ob zeleni Soči se je počasi odpravil v Bovec. Tu je po daljšem spraševanju v hotelu naposled zvedel, če je postopek za ribičko dovoljenje enostaven in razmeroma cenen. Blago se je nasmehnil in začel globoko vdihavati astro gorsko sapo.

● Ujel je svojo največjo postrv — in zaklel

Jutranje sonce je poplilo že precej rožnatih kapljic, ko je Walter, dober avto, vrgel karkoli 14 km nad Bovcem v Sočo vabo. Lovska sreča, izredna, mu je nastala na trnek največjo postrv, kar jih je kdaj ujel. Celo večjo postrv, kot so jih doslej ujeli njegovi prijatelji. Lep izlet!

A ko je hotel avto pognati nazaj proti hotelu... kratkoma ni šlo. Defekt, čisto spodoben defekt, ki mu je kos samo dobra avtomehanična delavnica, če ima na zalogi ustrezen nadomestni del. Ker ni imelo amisa stvar drammatiziral, jo je Walter peš mahnil proti vasi Soča, kjer so imeli telefon. Čez dobo polnurno uro je za telefoniral svojemu hotelu v Bovecu. Objubil so, da bodo stvar uredili. Vrnil se je k avtomobilu ter naposled dočkal tovarnjak, ki ga je zadrževal v Bovecu. Toda servisne postaje z nadomestnim delom, kot vemo, tod daleč niso. Spet se je peljal po isti gorski cesti nazaj. Tokrat kot prvišek tovarnjaka in prav nič po naključju, izdelanem v Korošnem in med potjo dopolnjenim. Šele v Gorici, potem ko je izgubil dragocen dan in del svojih finančnih rezerv, so mu avto za silo popravili. Popravilo je

Bohinjsko jezero zmerom privablja tisoče domačih in tujih turistov

niti Bled ali Bohinj, kolikor bi jih ne zamikali tudi Postojnska jama in Opatija ali Portorož. Izletniški avto-turizem iz tega turističnega središča v sosedstvu bi torej lahko postal pomemben, neposreden nacionalno-ekonomski činitelj ne glede na to, da bi se hkrati marsikateri tuj izletnik tako tudi navezal na Slovenijo in njene lepote ter raznolike turistične možnosti. Toda — turist ob Vrbskem jezeru bi predvsem rad videl naše prospekte, zvedel informacije o stanju naših cest, o vzpetinah klancev, o možnostih garažiranja, o tehničnih zmogljivostih servisne službe, o stanju naših hotelov... Zvedel bi rad »celo« spored večjih prireditelj, ki bi si jih po možnosti lahko ogledal med izletom. Pozornim bi se za naše lovsko in ribiške razmere in podobno. A že naša informativna in propagandna turistična služba sta v tem sosednjem velikem turističnem središču neodpušljivo šibki.

● V Walterjevi prtljagi tudi kane fatalizma

Walter, ki je bil že drugi v Jugoslaviji, je hotel skozi kraje, katerih se ni videl. To, kar so tuji prevozniki letos januarja kritizirali na svoji mednarodni konferenci v Zagrebu, da namreč razumeno upoštevanje predpisov s strani naših carnikov, da pa se prepogosto pri carinskem pregledu dogode stvari, ki jih tujec-turist pri najboljši volji ne more razumeti drugače kot gnanjenje, je Walter prebrazil z kane nekoga fatalizma, ki ga je kot izkušeni vzel s seboj v naše deželo. Dejstvo, da so mu avstrijski cariniki dosti bolj premetali prtljago in pretaknili voz kot naši, je komaj opazil. Avstrijce mu je namreč s prijaznim nasmeškom predlagali naj odpre kovček, medtem ko ga je naš carinski organ ves čas kratkoga pregleda in dolgih formalnosti predirljivo gledal v oči ter mu dajal zelo osekana navodila.

● Walter tvega in mu ni žal

Zatem je Walter začel zrasliševati menjca. Ker je na Reki še bil, hoče sedaj videti Bohinj in se skozi Soško dolino, kjer bi v bistri vodi rad osmakal udice, čez valovita Brda prepeljati v Istro. Ko sta z menjalcem v skupnih naporih naposled zbirala posamezne porabne informacije, sta sestavila celo nekaj sistematičen plan.

● Devizam — pot prestrma!

Statistiki so ogrozili naše turistično zadovoljstvo s podatki, da obmejni prehod Podkorensko sedlo, Jezersko in Ljubelj sprejmejo veliko tujcev. Vsi pa imajo to nevšečnost, da so težko prevozniki, pozorni čisto sploh neprevozniki.

Ljubeljski prelaz je ob količkah slabših vremenskih razmerah skoraj neprehoden za celo vrsto vozil. Dolga leta pa že gloda zob časa predor pod vrhom prelaza. Predor je povsem izgotovljen, manjkajo mu le instalacije in na avstrijski in naši strani nekaj sto metrov povezave z glavno cesto, kar bi vzpetino hudega prelaza izdatno skrajšalo in omililo... Z uspešnostjo predora bi izpolnili pomembno prometno žilo Amsterdam—Beograd s priključki. Občutno bi porastel tudi dotok tujcev, nastanjenih ob Vrbskem jezeru. Takojšnja akcija za usposobitev predora na Ljubelju pa zahteva tudi dejstvo, da nameravajo Avstrijci začeti z gradnjo avtoceste z Dunaja čez Gradec v Italijo. Ta objekt bi odtegnil avtoturiste z naših cest, zlasti ker se-

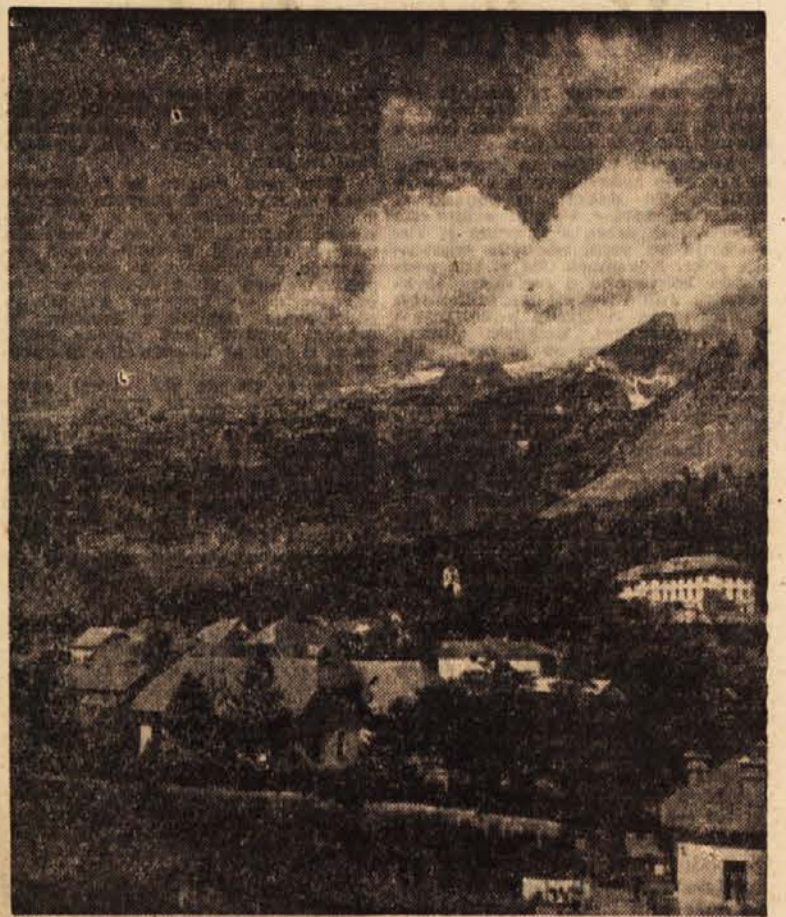
plačal v devizah, da je bil črn. Moral je načeti celo svojo finančno glavnico. Razjezil se je. Zgubil je duševno ravnovesje in vodrina duha je šla po zlu. Za poslovnega moza srednjih let to ni bala.

● Trdoglava dejstva soočena

Za naš turizem je to velik problem. Pomanjkljiva avtoservisna služba — to je vzlic vsemu še zmerom nezadostna mreža servisnih postaj in bencinskih črpalik — postaja vedno večja ovira našega turizma. V tem pogledu bi bilo treba začeti z neko koordinirano in pospešeno akcijo. Res je že čas, da vsaj pri novogradnjah začnemo vzporedno z graditvijo večjih cest, zlasti pa avtocest, graditi tudi ustrezne avtoservisne postaje, katerim je na daljših relacijah priključeno skromno, toda ustrezno gostišče.

V prvi vrsti gre tu za hitro dostopne servisne usluge in za tolikanj obravnavane nadomestne dele: bolje povedano, kar za »politiško« okrog teh nadomestnih delov. Niti naša skladišča jih nimajo. Pogosto še tistih ne, ki bi jih največkrat potrebovali. Podjetja pač niso stimulirana za njihovo nabavo.

Druga nepotrebna težava je v tem, da tujim turistom, ki že tako plačujejo v devizah, avtomobilske nadomestne dele zaračunavamo s faktorji. Pri taki računici stane sprednje steklo za Chevrolet okrog 200.000 dinarjev tudi tuja, ki bi doma za isto steklo plačal desetkrat nižjo ceno. Znana je tudi ta-le, recimo kar turistična anekdota, čeprav se je res pripetila: Nekemu tujemu avtoturistu je počila guma. V Zagrebu bi jo lahko nadomestil — za 80.000 dinarjev! Tolkantj se je razburil, da je avto natovoril na vagon in — odšel iz države.

Bovec in njegova okolica privablja skozi vse leto mnogo turistov: poleti ju obiskujejo izletniki, ki žele videti Trento, Izvir Vrbove in druge gorske lepote, pozimi pa obdujemo zasnežene vrhove in doline teh krajev naše domovine.

Toda brez turistov ni turizma, vsaj učinkovitega ne. Medtem ko imamo v nekaterih slovenskih turističnih krajih že razmeroma dobro urejene ceste, servisno službo in deloma tudi hotelske kapacitete, je še vedno veliko naših »turističnih atrakcij« slabo izkoriščenih. Po lanskim statistiki je prišlo v Jugoslavijo preko mejnih blokov v Slovenijo 79 odstotkov tujcev — od tega 44 odstotkov z motornimi vozili. Samo Ljubljana pa zaradi pomanjkanja turističnih kapacitet izgubi v sezoni vsak dan 150 do 200 avto-turistov, katerih doberšen del zastran tega odide proti Trstu! Kolikšen odstotek od teh 79 izkoristi svoj čas na

primer za ogled prelepe Soške doline, pristne turistične atrakcije, ne vemo, toda gotovo je, da bi jih lahko zajeli v odstotkih z eno samo zelo nizko številko.

Toda g. Barry je zapisal tudi te vrstice: »Zal mi je, da sem tako malo besedi posvetil tistim lepim rečem, ki sem jih v Jugoslaviji videl in ki bi jih želel vnovič videti, da se spomnim samo izredne izvedbe »Sna kresne noči« v Dubrovniku itd. Zmerom pa bom cenil prijateljstvo, ki sem ga sklenil z ljudmi, koderkoli sem popotoval, tako v Srbiji, Crni gorji, Hrvaški kakor v Sloveniji.«

B. Finžgar

GOSPODARSKÉ vesti

● Traktorji tudi za žitrodne okraje v Sloveniji — Sekretar Zveznega izvršnega sveta za kmetijstvo in gozdarstvo je izdal novo odredbo o žitrodnih okrajih v zvezi z odlokom, po katerem se traktorji domače izdelave in traktorji, uvoženi s sredstvi trojne pomoči, prodajajo predvsem kupcem iz žitrodnih krajev in izključno za kmetijsko proizvodnjo. Med okrajji, ki se po novi odredbi štejejo za žitrodne, so zdaj tudi iz Slovenije okrajji Celje, Gorica, Maribor, Murska Sobota, Ptuj, Trbovlje in Koper.

● Avtomatizacija v tekstilni industriji — Po cenitvah angleške Unije za bombaž je zdaj v zahodnoevropski bombažni industriji bližnja ena tretjina avtomatiziranih. Zaostaja le Nemčija, ki ima 20 % avtomatiziranih statev. Avstrija je že dosegla 30 % avtomatiziranih statev in prav tako Jugoslavija 30 %.

● 116 milijonov dolarjev zahtevajo žrve potopljene potniške ladje »Andrea Doria« — Te dni je potekel rok, do katerega so morali vložiti svoje zahteve oškodovanci po lanski nesreči, ko se je ob ameriški obali po trčenju s švedsko potniško ladjo »Stockholm« potopila velika italijanska lukuzna potniška ladja »Andrea Doria«. Vsega je bilo vloženih 1565 odškodninskih zahtevkov za skupni znesek 116 milijonov dolarjev. Znano je, da sta se lastnici obeh ladij po dolgotrajni razpravi odpovedali sodni ugotovitvi odgovornosti za nesrečo in bosta odškodninske zahteve reševali sporazumno.

● Liberija in Panama imata eno četrtino svetovne tankerske tonaže — Konec minulega leta je svetovna tonaža tankerjev za prevoz tekočega goriva dosegla 45,3 milijona ton nosilnosti nasproti 23,4 milijona ton v letu 1948 in 16,1 milijona ton v letu 1939. Medtem ko so imele ZDA še pred leti največjo tankersko tonažo, je zdaj vrstni red naslednji: prvo mesto zavzema Velika Britanija z 8,52 milijona ton, drugo Norveška s 7,07, tretje Liberija s 6,32, četrto ZDA s 6,17 in peto Panama s 3,45 milijona ton. Mala afriška zamorska država Liberija z nekaj nad 1 milijon prebivalci in srednjeameriška država Panama s 800.000 prebivalci zaznamujeta po statistiki dobro četrtino svetovne tankerske tonaže.

SARAJEVSKA KRONIKA DOGODKOV

Dva tisoč novih stanovanj

nove gospodarske politike. Številke družbenega plana pričajo, da bo dobilo Sarajevo letos približno 2000 novih stanovanj (seveda, če pojde vse po sreči). Toliko jih niso zgradili v Sarajevu vsa povojna leta. Strokovnjaki so izračunali, da bi morali zgraditi povprečno toliko stanovanj kakor letos vsako leto, da bi bilo v do glednem času konec stanovanjske stiske.

SARAJEVSKO POLJE — ZAPRTA KNJIGA

Drugo, kar zanima Sarajevčane, je preskrba trga. Izraženo v številkah naj bi se letos kmetijska proizvodnja v okraju povečala v primerjavi z lanskim za 18 %. Novo je tudi to, da se bodo trgovinska podjetja v mestu neposredno povezala s pridelovalci v Hercegovini, na Primorju ali na tistih kmečkih področjih, ki preskrbujejo Sarajevo z živili. Sarajevsko polje, ki je dajalo pred vojno največ živil mestu, pa je še zmerom zaprta knjiga. Mnogo kmetov je odšlo v tovarne. Zapustili so svoje vrtove in njive na katerih so v prostem času pridelovali žito. Mesto pa potrebuje čedalje več sočivja in sadja. Na pristojnem mestu nekaj ukrepov že pripravljajo. Med njimi sta davčna politika in zemljiški zakup. Najprej pa bo treba urediti vprašanje Sarajevskega polja.

To pa niso edine značilnosti letošnjih investicij. Za izgradnjo

šol je določenih 360 milijonov. V Sarajevu število šolobozveznih otrok nenehoma narašča. Tudi občine bodo dobile nekaj več denarja. Vendar pa ne bodo moge kriti vseh potreb, ki so za 20 % večje od lanskih.

S proslavo 10-letnice pravne fakultete v Sarajevu se je pravzaprav pričela proslava sarajevske univerze. Na pravni fakulteti je bilo diplomiranih doslej 268 pravnikov. To ni mnogo, če pa pomislimo, da je bilo v prvem letu na fakulteti samo 7 profesorjev in da so jo odprli v razmerah, ko pred vojno skoraj sploh ni bilo višjih znanstvenih ustanov, tedaj moramo priznati, da je to razveseljujoč uspeh. Zda ima pravna fakulteta 27 profesorjev in asistentov. Spričo čedalje večjih potreb po pravnikih je njeno mesto v družbenem življenju pomembno.

RAZPRAVLJANJE MED ZALOŽNIKI IN PISATELJI

V kulturnem življenju zadnjih dni sta prevladovala v Sarajevu dva dogodka, in sicer občni zbor Društva književnikov BiH in razprave med filmskimi delavci. Občni zbor književnikov sam po sebi ni važen dogodek, načel pa je neko vprašanje, ki je sprožilo v javnosti živahno polemiko. Gre za odnos med založniki in pisatelji. Književniki so težišče razprave na občnem zboru postavili na to temo in izrazili mnenje, da

založbe zapostavljajo izdajanje del domačih pisateljev. Njihova dela leže v aktovkah neobavljena. Književniki menijo, da je to vzrok, da je izvirnih del čedalje manj. To velja za zdaj predvsem za poezijo, pa tudi dramska dela so čedalje redkejša.

Javnost je delno podprla to mnenje književnikov, hkrati pa poudarila, da so premalo govorili o drugi strani tega vprašanja, namreč o kakovosti svojih del. Založniki pa poudarjajo prav to stran in pravijo, da je kritika v glavnem negativno sprejela večino doslej objavljenih del in da je torej od kakovosti romanov ali pesniških zbirk odvisno, ali jih bodo založbe izdale.

Drugi važnejši dogodek na kulturnem torišču je združitve dveh filmskih podjetij Bosna-filma in Studio-filma v eno. Seveda združitve ni šla gladko. Razprave in polemike so trajale več mesecev, preden je večina filmskih delavcev odobrila gladišče, da z združitvijo podjetij ne bosta nič izgubili, filmska umetnost pa lahko samo pridobi, če bo težišče na dobrih filmih in če bodo filmski delavci razpoložljivo tehniko pravilno izkoristili. Sklep o združitvi zdaj uredničujejo. Tako bodo izginili vsi sledovji nesporazumov in nejevolje posameznikov, ki so nasprotovale združitvi obeh filmskih podjetij.

L. J. B.

POZORI!

Vse banke, gospodarske organizacije, knjigarne in papirnice

V založbi Državnega sekretariata za finance FLRJ so izšli

OBRAZCI Zr 1

za predložitev zbirnih podatkov iz zaključnega računa za leto 1956

»URADNI LIST FLRJ« bo prodajal te obrazce samo prek knjigarn in papirnic. Obrazci bodo naprodaj po 5, 10, 15 itd. komadov. Cena obrazcu je 30 dinarjev.

Z ozirom na to, da je treba po čl. 18 Uredbe o zaključnih računih gospodarskih organizacij obrazce ZR 1 predložiti banki hkrati s potrdilom ljudskega odbora o predložitvi bilance, pozivamo vse zainteresirane, da si takoj nabavijo potrebno število obrazcev, ker je rok predložitve do 28. februarja zaključno.

Knjigarne in papirnice naj takoj pošljejo svoja naročila komercialnemu oddelku »URADNEGA LISTA FLRJ« — BEOGRAD — telefon 22-619, tekoči račun 1032-T-220.

Z OBČINSKE KONFERENCE SZDL V NOVI GORICI

Družbenega upravljanja ne gre podrežati stihiji

Za njegov razvoj sta potrebna zavestno delo in skrb Socialistične zveze — Obilica težav predvsem gospodarskega značaja, ki ovirajo rast našega najmlajšega mesta

Novi Gorica, 27. februarja — Včeraj se je v dvorani hotela »Sabotin« zbralo 57 delegatov iz krajevnih organizacij ter 16 zastopnikov raznih organizacij in društev, na drugo občinsko konferenco Socialistične zveze. Med njimi sta bila tudi predsednik Okrajnega odbora SZDL tovariš Tina Remškar in sekretar Občinskega komiteja ZKS ljudski poslanec tov. Franc Skok. Predsednik Občinskega odbora tov. Jože Jelarič in delegati so v svojem poročilu oziroma razpravi podrobno govorili o delu organizacije ter v zvezi s tem obravnavali tudi številna druga, predvsem gospodarska vprašanja.

hitrejšo vsebinsko rast in utrditve samoupravnih organov, organizacij in društev.

DRUŽBENO UPRAVLJANJE TUDI V GOSTINSTVU

V našem najmlajšem mestu, ki se šele razvija, je pomanjkanje stanovanj pač najbolj predeča. Skupaj je v občini 743 prebivalcev, zelena površina pa je 429 primerov. Nekateri stanujejo celo v prostorih, kjer je bivanje škodljivo za zdravje, ali zaradi neprimernih pogojev celo življenjsko nevarno. Lani so zgradili vsega 36 stanovanj, kar je v primeri s potrebami kot kaplja v morje. Rešitev tega vprašanja presega zmogljivosti občine in okraja ter je zato potrebna pomoč višjih organov oblasti.

bi tudi v gostinstvu upostavili organe družbenega upravljanja, ki naj bi v sodelovanju z zbornico pomagali, da se stanje izboljša. — Včerašnja konferenca SZDL je povsem uspela glede obravnavanja vseh važnejših vprašanj kot tudi sklepov, ki naj bi bili osnova za prihodnje delo organizacije. Zeleti je le, da bi se vse to odrazilo tudi v aktivnejšem delu in vlogi Socialistične zveze v družbenem življenju novogoriške občine.

Razvoj družbenega upravljanja in samoupravljanja, je kot eni svojih glavnih dolžnosti, SZDL doslej posvečala vso skrb, bilo pa je premalo stvarnega dela članov raznih samoupravnih organov. V teh organih sodeluje skoraj 1700 ljudi, še najmanj tisoč pa jih dela v vodilnih telesih raznih organizacij in društev. Potemtakem odpade na vsake štiri odrasle prebivalce v občini po eden, ki dela v organih družbenega upravljanja oziroma v vodstvu organizacij in društev.

Po množičnosti so torej upravljanje lope razvija, slabše pa glede sodanega strokovnega in idejno-političnega izobraževanja ljudi, ki sodelujejo v samoupravnih organih. Zaradi tega je razumljivo, da trpi kvaliteta razprav v teh organih. Povečanje znanja je zagatelah ena osrednjih nalog v prihodnji dejavnosti Socialistične zveze. To je pogoj za večje uspehe pri delu v proizvodnji, prav tako pa tudi za

V Novi Gorici je seveda še obilo drugih potreb (kanalizacija, ceste in poti, pomanjkanje javnih lokalov itd.) toda vseh ni mogoče naenkrat rešiti. V prihodnje so bo mesto razvijalo v skladu z gospodarskimi možnostmi predvsem krajevnih oblasti in organov. Pomanjkanje sredstev pa seveda v ničemer ne opravičuje malomarnosti in površnosti na nekaterih drugih področjih, denimo v gostinstvu, kjer sta potrežba in odnos do gostov vedel zelo slaba. Lani je v gostinstvu v okrajih ob meji zaradi povečanega obiska gostov iz Italije, promet narasel za več kot 67 milijonov dinarjev. Vzlic večjim dohodkom pa je potrežba ostala na enaki ravni, torej nekulturna in slaba.

Ko so igrali te pomanjkljivosti, so delegati predlagali, naj

M. D.

PRVI OBČNI ZBORI KMETIJSKIH ZADRUG V KOPRSKEM OKRAJU

Za gospodarsko-zadružni napredek

V koprskem okraju so se te dni začeli redni letni občni zbori splošnih kmetijskih zadrug. Prvi sta izvedli občina zbor kmetijskih zadrug Ankaran-Skofije in KZ Bertoki. Iz poročil, ki so bila prebrana članom, ki so so ob obeh občnih zbora udeležili z nadzvojniškim večino, pozvamo: Kmetijska zadruga Ankaran-Skofije je lani lepo napredovala. To potrjuje tudi dej-

Širša tehnična izobrazba delovnega človeka

Organizacije ljudske tehnike v ptujškem okraju so zadnje leto postale številnejše. Število članstva je naraslo za 273 članov. Ustanovljeno je bilo brodarsko društvo in društvo traktoristov in kmetijskih strojnikov. Slednje je sicer še maloštevilno in deluje v ozkem krogu, čeprav je pričakovati, da bo s tega ko pravo dejavnost razširilo sprbu vse večjega obsega kmetijske mehanizacije. Društvo bo moralo posvetiti tudi več pozornosti tehničnemu izobraževanju kmetijskega prebivalstva. Tudi kmetijsko-tehnična komisija pri Okrajnem odboru ljudske tehnike se ne more pohljiti z preveliko dejavnosti, čeprav je nje področje v ptujškem okraju zelo obsežno. Enako so precej dejavne tudi ostale komisije. Vse prevleči je dejavnost ljudske tehnike omejena na posamezna društva, ki so sicer zelo aktivna, niso pa prodira med široko javnost. Največ uspehov beleži avtomoto društvo, radioteaterji in foto-kino klub. Na drugi strani pa je vse premaidrštvo in klubov pri posameznih podjetjih, ozir. pri kmetijskih zadruhah, kjer obstajajo pogoji, da se le-ti ustanovijo. Širša tehnična izobrazba ljudi, predvsem pa kmetijskih prebivalcev, bo morala biti glavna naloga novega okrajnega odbora LT v Ptujju, ki je bil pred dnevi izvoljen na letnem občnem zboru. Sklepi občnega zbora bodo pozivali tudi delo komisij pri odboru in pričakovati je širši razmah celotnega delovanja ljudske tehnike v ptujškem okraju.

PO OBČNEM ZBORU KMETIJSKIH INŽENIRJEV IN TEHNIKOV V PTUJU

Kmetijski strokovnjaki pred odgovornimi nalogami

Na letnem občnem zboru poročilne komisije kmetijskih inženirjev in tehnikov za ptujški okraj so kmetijski strokovnjaki načeli razne organizacijskih tudi nekatera važna vprašanja nadaljnega napredka kmetijske proizvodnje. Čeprav je število članov podružnice, ki se neposredno ukvarjajo s kmetijskim delom na vasi, še zmerom majhno, je vendar opaziti močan vpliv le-teh na miselnost in strokovno usposobljenost kmetovalcev. Ugotovitev, da je treba propagiranje naprednejše obdelave zemlje nujno vezati z očitnimi dosežki na vzornih posestvih in mnenje, da je mesto kmetijskega strokovnjaka predvsem v kmetijskih

naletelo na občnem zboru na splošno odobranje.

V razpravi o poljedeljski proizvodnji in živinoreji so udeleženci zbora naglašali veliko važnost semenske službe, predvsem glede pridelovanja travnih semen. Brez izboljšanja sedanjega stanja na travnikih ni pričakovati kakšnih večjih uspehov pri rezi živine. Strokovnjaki so mnenja, da je zraven obnove vinogradov in sadovnjakov v ptujškem okraju enako važna tudi obnova travnikov, katere pa ne bi mogoče pričeti brez ustreznih količin primernih travnih semen.

Udeleženci zbora so načeloma igrali drago projektiranje kmetijskih objektov in predlagali, da investitorji v bodoče gradijo preproste, bolj praktične in cenejše zgradbe za potrebe kmetijstva. Glede uveljavitve državnih kmetijskih posestev so v razpravi precej poudarjali arondacijo oddaljenih zemljišč katerih obdelava se večkrat ne izplača. V pogovoru o plačah kmetijskih delavcev pa so ugotovili, da kljub povečani mehanizaciji kmetijska gospodarstva zaposlujejo preveč delavcev. V razpravi so obravnavali še več drugih problemov. Manj govora je bilo o življenjskih pogojih, v katerih živijo člani podružnice, čeprav je znano, da so le-ti na podeželju zelo slabi.

Ptujski podružnici kmetijskih inženirjev in tehnikov čaka sprbu o posebnem poudarku letošnjega družbenega plana na kmetijsko proizvodnjo več odgovornih nalog, katerim bodo člani lahko kos, če se bodo nenehno strokovno in ideološko izobraževali. Občni zbor je temu vprašanju posvetil posebno pozornost. Sklep o ustanovitvi študentskih grup v posameznih kmetijskih strokah, o prirejanju raznih predavanj v okviru podružnice in sklepi v zvezi z ostalim izobraževalnim delom kažejo, da bo novi upravni odbor skrbel za vzgojo članstva.

Pogled na Piran

stvo, da je lani pristopilo kar 40 novih članov. Sedaj ima zadruga skupno 254 članov. Zadruga je lani odkupila 1.123.764 kg kmetijskih pridelkov v skupni vrednosti 28.831.721 dinarjev. Pri odkupu so člani posevali premošči sortiranju blaga.

Zadruga ima osem trgovin z mešanim blagom, prodajalno sadja in zelenjave, gostilno, tri skladišča za umetna gnojila, traktorško sekcijo s tremi traktorji, kamion s prikolico in druge kmetijske stroje,

3 odkupne baze itd. Trgovine krijejo lastno režijo in so razen trgovine v Tinjanu aktivne. Slabše je lani poslovala gostilna, kjer je bilo 455.270 dinarjev izgube. Izguba je nastala zaradi malomarnosti gostilničarjev. Grajat je treba tudi vse tiste člane, ki so malomarno ravnali z embalažo. Zadruga je morala za izgubljeno ali uničeno embalažo plačati 500.000 dinarjev. Prav tako

Blagovno poslovanje zadruga je lani dosegle skupno 105.785.038 dinarjev. Od tega odpade na kmetijske pridelke 62.820.783 dinarjev. Čistega dobička je zadruga ustvarila skupno 5.273.764 dinarjev. A. P.

Zveza zadružnic pri KZ Marezige

Zveza zadružnic v Marezigah se marljivo pripravila na ustanovni občni zbor, ki bo v marcu. Pripravila je program dela za leto 1957, ki med drugim predvideva: predavanje o pravilni setvi zelenjave, predavanje o pravilni setvi piščancev, seminarje za vlaganje zelenega graba v Babiših, Truškah, Borštu in Marezigah, štiri tečaj za pripravo marmelade in kompotov. Razen tega bodo organizirale po posameznih stadijih teoretično in praktično izčenje stanovanjskih prostorov, predavanja o učenju raznega mrcsa in škodljivcev, predavanja o borbi proti kokolju kugl, bolzni prašček, o pravilni moži s prikazovanjem poučnih filmov itd. V svoj delovni načrt so žene vključile tudi oblepanje stanovanj in dvorišč s cvetličami ter razne poučne izlete. Pozdraviti je treba pobudo ženzadružnic KZ Marezige, da so v svoj delovni načrt vključile tudi oblepanje stanovanj s cvetličami. To iniciativa naj bi pomenjale tudi ženske zadružnice ostalih vasi. Ta obnorski pas Slovenije je privlačna točka za turiste. Kakšen vti odnese s seboj v tujni turist, ki zaide v kako vas v netranjski in vidi dvorišča zašarjena s slamo, kokoljimi odpadki, blatom in podobno, okna pa prazna in pustja zijajo to nesnago.

Zveza zadružnic se bile že do sedaj zelo delavne. Imele so več tečajev za konzerviranje in vkuhavanje sadja, predavanje in konzerviranje mesa, vkuhavanje povrtnine, gospodinjaki tečaj itd. A. P.

Mladi zadružniki v Marezigah

Pri kmetijski zadrugi Marezige je 60 mladih zadružnikov. Njihovo udejstvovanje je že lani bilo uspešno. Organizirali so šoferski tečaj, ki ga bodo letno nadaljevali in končali. Letos pa bodo še razširili svojo dejavnost. V delovnem načrtu imajo organiziranje tečaja za škropiljenje sadnega drevja z motornimi škropilnicami v Borštu, tečaja za obrezovanje sadnega drevja v Borštu, Babiših in Marezigah, tečaj za cepljenje sadnega drevja in trt. Vse te tečaje bodo imeli jeseni, ker je za sedaj že ušel pravi čas. Odbor mladih zadružnikov bo jeseni ob pomoči kmetijske zadruge organiziral kmetijsko šolo. V letošnje gospodarstvo šolo bodo poslali enega člana, enega pa bodo zaposlili v mehanični delavnici. Mladi zadružniki bodo v poletnem času pomagali pri uničevanju škodljivcev in zajedavcev na kmetijskih kulturah in opravili poskusna zatiranja plevela. Med člani zadruge in privatniki bodo širili propagando za obnovo nasadov in vinogradov. Sekcija MZ v Borštu bo za tamkajšnje prebivalce organizirala razne poučne in zabavne kino predstave. A. P.

S prostovoljnim delom bodo ustvarili vrednost pol milijona dinarjev

V Pridvorju, ki je novo ime vasi Sv. Anton pri Koprju, so na nedavnem zboru razpravljali volivci o raznih delih splošne ljudske koristi, ki jih bodo opravili v tem letu. V zasledkih Dvori, Dolani, Kortina, Sušterji in Skotarji bodo uredili javno razsvetlavo, v dve hiši pri Kocjančih bodo napeljali luč, uredili bodo pokopalnico in popravili ograjni zid. Za popravilo vaških cest bodo napeljali potrebni gramoz. Razen tega bodo pripraveali 4600 prostovoljnih ur pri popravljanju poljskih cest, čiščenju vodnjakov in napajališč. Posamezniki z vprežno živino pa bodo opravili 166 prostovoljnih ur pri prevažanju gramozov. Tako bodo v prostovoljnim delom ustvarili vrednost 530.000 din. Zbor volivcev je potrdil sklep vse krajevne odbora, da se za vsak zaselek imenuje tovariš, ki bo skrbel, da bodo ceste zmeraj dobro vzdrževane, da bodo vodnjaki in napajališča čisti ter skrbel tudi za vse ostale potrebe vasi in zselkov.

Razen teh del namercavajo napeljati vo do iz studenca pri vasi Dvori v sredlečo vasi. To je še večje delo in bo po predračunu zahtevalo 3.100.000 din.

Primer prejšnjega zanimanja za zgraditev vaške palnice je bil lani v vasi

Zbor čebelarjev

je bil v nedeljo na Ravnah na Koroškem prav dobro obiskan. Mednje je prišel ing. Jože Ribar in jim predaval o negi čel v vrgrednem času. Tega priznanega strokovnjaka so poslušali z velikim zanimanjem, saj je poveljal marsikaj novega.

Vzlic skromnim sredstvom — odlični uspehi

Gledališka družina Mladinskega kulturnega društva iz ravenske gimnazije je s pomembnim uspehom uprizorila ljubko Claudie-Fugatejevo delo »Srečni dnevi« v režiji Pustošilca nadarjenega tov. Rebernika. Delo je ugajalo številnemu občinstvu tako v Pamečah kakor tudi na Ravnah. Vsi mladi ljudje so se kaj dobro živeli v svoje vloge.

Novice iz Dolenjskih Toplic

Nedavnega občnega zbora krajevne organizacije Zveze borcev v Toplicah se je udeležilo sicer nekaj manj članov kakor običajno, obdelali so pa lani opravljeno delo in načrte za 1957. Predvsem so govorili v pomoči revnejšim družinam članov ZB, o šolanju otrok padlih tovaršev in o skrbi, ki jo je treba nuditi mladin, ki se učijo obrti in drugih poklicov. 2rtvam fašističnega nasilja iz Toplic, Meniške vasi in Podhoste bodo uredili skupno grobišče in spomenik na pokopališču v Vavti vasi. V Toplicah bodo letos tudi uredili in 24. maja (na krajevni praznik Toplic) odprli krajevni muzej iz spominsko sobo. Muzej bo izpostavljal novomeškega Dolenjskega muzeja, prikazoval bo pa zgodovinske predmete, pomembne za politično, gospodarsko in kulturno preteklost in sedanost Topliške doline. Belokranjski muzej, Dolenjski muzej in Muzej NOB iz Ljubljane so že objavili lokalnemu topliškem muzeju pomoč. Organizacija ZB je lani zbrala vse življenjske padlih borcev in žrtev fašističnega nasilja, njihove fotografije, različno propagandno gradivo in raznovrstne predmete iz leta NOB, tako da bo lokalni muzej privlačna posebnost turistično-zdraviliških Toplic.

Gospodinjaki tečaj, ki ga je organizirala topliška kmetijska zadruga, obiskuje približno 50 deklet. Prav pridno hodijo k pouku in si s praktičnim delom razširjajo znanje, ki ga bodo potrebovale v življenju.

Topliški gasilci bodo letos v maju sprot priredili gasilski teden z različnimi prireditvami. V društvo bodo sprejeli tudi pionirje in pomožili svoje vrste še z novimi člani in članicami. M.

»ELMA« - tovarna elektromateriala • Črnuče sprejme:

- šela komerciale pogoji: ekonomska fakulteta in 3 letna praksa v komercialnih poslih, ali popolna srednja šola in 6 let prakse.
- šela nabavnega oddelka Pogoji: večletna praksa v komercialnih poslih.
- referenta za izvoz Pogoji: znanje dveh tujih jezikov in komercialna praksa.
- 3 strojne tehnike delovna mesta asistentov in v pripravi dela.
- stenodaktilografko Pogoji: strokovna izobrazba in praksa.
- več mojstrov za vodje izmen več orodjarjev Pogoji: odslužen vojaški rok.
- več strojnih ključavničarjev Pogoji: odslužen vojaški rok.
- Plača po tarifnem pravilniku, oziroma po dogovoru. — Na-stop službe je možen takoj, ali po dogovoru. — Ponudbe z navedbo dosedanjih služb pošljite na naslov: »ELMA« — tajništvo. 585

BRALCI NAM PIŠEJO

Aii bi v Trbovljah ne mogli preje dobiti mleka?

Vse kaže, da v Trbovljah še dolgo ne bomo popolnoma zadovoljni s preskrbo mleka. Da nam mlekarice v higieničnem oziru niso všeč, to je že stara zadeva. Prav pa ni bilo, da bi med vsemi temi adaptacijami, obnavljanjem lokalov in urejanjem pri-se slednjič v postev tudi mlekarice. S koliko večjim užikom bi hodile gospodinjice potem po mleko!

Tokrat pa bi rade gospodinjice opozorile na skrajno neugodno čas, v katerem se pred nedavnim začeli razdeljevati in predajati mleko. V navadi je že, da je nakup mleka stvar jutranjih ur. Tokrat gre gospo-

dinja zdema nakupovati tudi druga živla in je pravzaprav posej okoli mleka tista stvar, ki jo gospodinja nekako še mimogrede opravi. V zadnjem času pa imajo trboveljske gospodinjice in žene prav zastran mleka še prvo posebno skrb in sitnosti. Mleko dobivajo šele po 11. uri dopoldne, navadno okoli polneva ali pa celo kasneje. Kdor pozna gospodinjico delo, ve, da je prav okoli polneva gospodinja najbolj zapostavljena. Na štedilniku je pritrjavajo kosilo. Vse je doma, vse je pri roki, razen mleka. Tisti otroci, ki bi lahko šli po mleko, so v šoli. Tako ni druge pomoči, kakor da gospodinja sredi opoldneva, sredi največjega dela prepusti kuhanje kosila srecnemu naključju in teče po mleko. Taso se v mlekarici in pred njo nagonegruča nestrpni žena in gospodinjica. Vsem se muči, vsem kipi doma kosilo, pa čakaj v tem neprimernem času in razpoloženju še na mleko!

Ali zares ni nobene možnosti, da bi delili in prodajali mleko v jutranjih urah? Koliko časa, nestrpnosti in slabe volje bi s tem prihranili trboveljskim žensam!

Proslava ob 8. marcu

Na pobudo komisije za ženska vprašanja pri sindikalni podružnici Zelenarne Štore bodo v počastitve Dneva žena priredili za vse zaposlene žene posebno proslavo. Le-ta bo v soboto, dne 9. marca v veliki dvorani doma Svobode v Štorah. Po proslavi bodo iz sredstev, ki jih je dala Zelenarna Štore priredili svečano zakusko z razvedrilom. Ob tej priložnosti bodo tudi nagradili najbolj delavne ženske s knjižnimi nagradami. V dnevi pred praznikom bodo članice obiskale vse boljše ženske in jih obdarile.

Nagradni natečaj

JEDILNIK ZA TRI DNI

SOBOTA
Kosilo: Kruhova juha, krompirjevi rogljički, kislo zelje.
Kruhova juha: Na masti prepražimo na drobno sesekljano čebulo in dodamo 10 dg drobtin. Ko le-te zarumene, jih zalijemo z vrolo zelenjavo juho. Dodamo še malo muškataca oreha, sol, poper in pustimo še malo vreti. Juho izboljšamo z razstopenim jajcem.
Krompirjevi rogljički: 50 dg kuhanega krompirja olupimo, pretlačimo, mu dodamo kosček masti, jajce in 20 dg moka. Naredimo testo, zvaljamo tanke stručke, jih narezemo na kosčke in oblikujemo rogljičke, ki jih na obeh straneh opečemo na vroči masti. — Zraven serviramo kuhano kislo zelje (pol kg).
Večerja: Zdravni zrezki z marmelado. Zdravni zrezki: V polidrumen litru

mleka zakuhamo 20 dg pšeničnega zdroba, dodamo žlico masloche in malo soli. Še vroč zdrob stresemo v moko skledo, ga zavrnamo in pustimo ohladiti. Nato ga poravnamo na desko in narezemo na prst debele rezine, ki jih na obeh straneh namo mlaki rumeno zapečemo. Zrezke serviramo z marmelado.
Kosilo stane 150 din, večerja 124 din.

NEDELJA
Kosilo: Kostna juha z jajčnimi drobtinami, pljučna pečenka, duša riž, jabolčna torta.
Kostna juha: Na masti prepražimo čebulo, peteršilj, korenček, paradiznik, zelen peteršilj in zeleno, zalijemo z juho, v kateri smo kuhali nekaj kosti. Ko je zelenjava mehka, juho precedimo in jo zalijemo na krožnike. V juho vržemo kruhove kocke pomešane z razstopenim jajcem.
Pljučna pečenka: tričetrt kg pljučne pečenke osolimo, postavimo v pečico, da se ogreje in polijemo z vroči mastjo. Dodamo narezano čebulo, 2 pesti naribanega korenčka, malo timijana in dušimo v pokriti posodi dobro uro. Pečenko večkrat zalijemo in obrnemo. Ko je le-ta lepo rumena, zavrkujemo v lončku 2 žlici moka v malo vode, s tem zalijemo pečenko in počakamo, da omaka zavre. Meso narezemo na rezine in še enkrat prevremo v omaki, ki ji na koncu dodamo še malo kisle smetane.
Dušena riž: 25 dg opranega riža malo prepražimo na masti, kateri smo prej zarumenili malo čebule, zalijemo z vodo, ki smo ji dodali malo paradiznikove mežge in osolimo.
Jabolčna torta: Iz 14 dg moka, 7 dg masti, 6 dg sladkorja, 4 dg naribanih orehov in 2 rumenjakov, naredimo krehlo testo. Testo položimo v tortni model in ga ob robu zapognemo za prst visoko. Testo

bliadorumeno zapečemo, ga namazemo z marmelado in nato z zelo gostim jabolčnim kompotom. Povrhu namazemo še sneg 2 beljalkov, ki smo mu dodali 6 dg sladkorja. Torto ponovno malo pečemo, dokler ne zarumeni še sneg. Torto lahko ponudimo tudi toplo.
Večerja: Pljučna pečenka od opoldne, krompir v kosih, jabolčna torta.
Kosilo stane 550 din, večerja 15 din.

PONEDELJEK
Kosilo: Porova juha, rolada iz palačink in solata.
Porova juha: Por dobro operemo in narezemo vse, kar je rumenega na tanke rezine. Dodamo ga krompirjevi juhi, ki jo zabelimo s prežganjem in tik pred serviranjem še malo kisle smetane.
Rolada iz palačink: Iz četrh kg moka, četrh litra mleka, soli in enega jajca naredimo testo in spečemo palačinke, ki jih na tanko narezemo, dodamo žlico masloche, sol, 1 rumenjak, sneg enega beljaka ter vse skupaj dobro premešamo, zmes tesno zavijemo v moko prečišč v obliki debele klobase, ki jo prevremo s sukancem ter kuhamo v slanim kroupu 15 minut. Kuhano rolado narezemo na rezine, ki jih zabelimo z vroči mastjo in serviramo s solato.
Večerja: Teletja pljučka v omaki — krompir.
Teletja pljučka v omaki: 40 dg svežih teletjih pljušč zrežemo na liste ter jih pripravimo na masti. Čebulo, ko voda prevre, pljučka posujemo z moko, dodamo malo soli, majaron, majhen strok česna, timijana, paprike in zalijemo z vodo. Pljučka kuhamo do mehkega in jim dodamo še malo paradiznikove mežge.
K pljučkam skuhamo še krompir v kosih.
Kosilo stane 160 din, večerja 90 din. E. K.

DELOVNI KOLEKTIV GRAND HOTELA »UNION« V LJUBLJANI

privedi restauracijskim gostom tradicionalno **SLANKOVO POJEDINO** z veliko izbiro 1000 specialitet okusno garniranih, ki si jih bodo gostje izbirali z bogato obložena mize v verandni dvorani — v sredo, 6. marca, od 9. ure zjutraj dalje

MATIJA BRAVNIČAR

60
LE
T
N
I
KSkladatelj
Matija Bravničar
domačem okolju

Predsednik Zveze skladateljev Jugoslavije, slovenski skladatelj Matija Bravničar, praznuje te dni 60-letnico svojega rojstva. Na njegovem stanovanju na Titovi cesti sem si ogledal številne čestitke, ki jih je ob tej priložnosti prejel iz Londona in Prage, iz domačih in tujih krajev. Rodil se je 24. februarja 1897 v Tolminu. Studiral je učiteljsko v Gorici, kjer je tudi užival prvi glasbeni študij. Po prvi svetovni vojni je prišel v Ljubljano kot član opernega orkestra. V letih 1932-1941 je bil urednik opernega gledališkega lista, sodeloval je pri tvevju »Kritike« in drugih listih. Po vojni je bil nekaj časa direktor glasbene šole v Gorici, od leta 1946 pa profesor za kompozicijo, kar je še danes. Pet let je bil predsednik Društva skladateljev Jugoslavije.

Njegova glavna dela sta operi »Hilpes Jernej« (1933) in »Pohujšanje« (1923), dve simfoniji, številne simfonične, violinske in klavirske skladbe itd. Njegova dela se pogosto izvajajo ne le doma, temveč tudi v raznih evropskih in tudi izvenevropskih državah. Ob jubileju smo mu zastavili nekaj vprašanj.

»Kaj vam je najbližje pri vašem skladateljskem delu?«

Če odgovorim naravnost: tista dela, ki so najbližja izvornemu slovenskemu izrazu in ki obenem vsebujejo najzanimivejša poteze moje muzike. Vedno sem bil prežet z občutkom, da so umetniška dela prav tako vkoreninjena v zemlji, kjer so zrasla, kakor tisti umetnik, ki jih je ustvaril. Zavedno omalovaževanje tega načela zaradi modnih ambicij se mi ne zdi kdove kako pametno za razvoj slovenske glasbene kulture. Skoraj v vseh svojih simfoničnih delih vključno obeh simfonijah sem se naslonil na slovensko folkloro ali vnašal v te skladbe njen duh in njene značilnosti. To sem napravil v »Slovenski plesni burleski«, »Hym-

nusu slavicusu« in v »Kralju Matjažu« že pred 25 leti. Zaradi tega je bilo nekaj hude krvi, zlasti v kritikah, vendar bi rad spomnil na to, da mnogi glasbeniki pomembno podčrtavajo folklorno epizodo v zadnjem stavku Osterčeve Druge Suite za orkester in podobne prijeme starejših skladateljev in s tem priznavajo, da je tako prav.

»O slovenski glasbeni tvornosti bi radi slišali vašo besedo.«

Slovenska glasbena tvornost se je v zadnjih letih zelo obogatila, zlasti z instrumentalnimi in orkestralnimi deli. Mnogo teh je bilo izvedenih z velikim uspehom tudi v inozemstvu. V simfonični glasbi imamo Slovenci v Jugoslaviji trenutno prvo mesto, medtem ko so Srbi in Hrvatje močnejši v baletni glasbi. Slogovno hodi pravzaprav vsak naš skladatelj svojo pot, tako da ni mogoče v njihovih delih zaslediti skupnih potez ali neke enotne šole. Po mojem mišljenju je naslanjanje na neke stilne značilnosti v glasbenem svetu priznanih ali pa tudi samo modnih in trenutno aktualnih skladateljev v bistvu vendarle neke vrste epigonstvo in eklekticizem. Naš sodobni glasbeni izraz je nujno drugačen kakor je na primer nemški ali francoski, čeravno bi uporabljal ista sredstva.

»In načrti?«

»Odgovoril bi prav tako, kakor sem že povedal v radiu, da imam namreč mnogo načrtov, pa ne vem, koliko teh bom mogel uresničiti. Zelo rad bi svojima dvema operama prisključil še tretjo, a do danes še nisem mogel dobiti besedila, ki bi me zadovoljilo in navdušilo za delo.«

F. N.

OB ZAKLJUČKU SEMINARJA ZA IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH

Vse za izobraževanje

Včeraj se je končal v Ljubljani tridnevni seminar, ki ga je priredila Ljudska univerza skupno z Zavodom za proučevanje organizacije dela in varnosti pri delu. Seminarja se je udeležilo okrog 45 predavateljev ljudskih univerz, organizatorjev predavanj, sindikalnih funkcionarjev ter povabljenec — zastopnikov množičnih organizacij. Dobra polovica udeležencev seminarja je bila aktivnih predavateljev, onih, ki jim je v sistemu ljudskoprosvetnega izobraževanja odmerjena najvažnejša vloga učiteljev in vzgojiteljev. Zanimanje za seminar je bilo veliko, saj vseh prijavljenecv niso niti mogli — zaradi stroškov in premajhnega prostora v »Klubu kulturnih delavcev« — povabiti k predavanjem.

Glavne teme, o katerih so predavali udeležencem seminarja predavatelji iz Zavoda za proučevanje organizacije dela in varnosti pri delu ter Zavoda za šolski in poučni film, so bile: Nekatere metode izobraževanja odraslih in audio-vizuelni pripomočki, metode izobraževanja v industriji, skupinski pouk, metode diskusijskega sestanka, vloga audio-vizuelnih pripomočkov v komunikacijah in svetlobne projekcije. Razen predavanj pa so bile v programu tudi vaje v izdelavi programov ob uporabi audio-vizuelnih pripomočkov in vaje v predavanju in vodenju diskusijskega sestanka.

Kakor kaže že gornji pregled tega seminarja, gre za nekaj povsem novega. Takih ali podobnih seminarjev pri nas do sedaj še ni bilo. Vsaj v Sloveniji ne. Strokovnjaki EPA — evropske centre za produktivnost dela so lani sicer imeli v naši državi nekaj seminarjev o audio-vizuelnih pripomočkih in njihovi uporabi pri izobrazbi odraslih, strokovnjaki mednarodnega urada za delo ILO pa so pripravili več programov skupno z Zveznim centrom za izobrazbo kadrov v Zagrebu, v teh programih pa so zelo uspešno uporabili tudi audio-vizuelne pripomočke. Ta kratek seminar v Ljubljani je nastal na temelju prej omenjenih seminarjev na osnovi praktičnih izkušenj, dopoljenih z dognanji novejših strokovne literature. Kljub temu da je seminar trajal le tri dni, so predavatelji menili, da ta rok vseeno zadostuje vsaj za popularizacijo novih metod ljudskoprosvetnega izobraževanja in za širjenje te prepovedne akcije. Vsekakor pomeni seminar nov prispevek k izobraževanju kadrov v gospodarstvu, obenem pa prvo napotilo vsem, ki žele izboljšanja dosedanjega sistema izobraževanja, izboljšanja v tisti meri in v smeri, ki jo zahteva nagli gospodarski in družbeni razvoj. Napotilo je prišlo še vedno ob pravem času in v prave roke: predavatelji ljudskih uni-

verz, ki so se udeležili seminarja, bodo z izkušnjami teh treh dni prvi seznanili ostale predavatelje in ljudsko-prosvetne organizatorje po okrajih, izobraževalne komisije po občinah in, kar je najvažnejše, več koristili in več dali ljudem, tistim, ki so tega izobraževanja zaradi splošnih potreb in potreb v družbenem upravljanju predvsem potrebni.

Seminar pa je važen tudi v pogledu enotnega vodenja ljudskoprosvetnih prizadevanj v okviru splošnega izobraževanja. Ves čas, odkar ljudskoprosvetne organizacije, Ljudska univerza in množične organizacije prirejajo tečaje, predavanja, prireditve, odkar je ljudskemu izobraževanju odmerjena tako pomembna vloga, najbolj pogrešamo prav v tej prizadevnosti sistematičnosti. Zaradi nesistematičnosti pa delo, ki sicer ni bilo majhno, ni pokazalo do sedaj še tistih rezultatov, ki bi bili potrebni in ki bi jih lahko. Ta seminar je poleg zamisli centrov za vzgojo kadrov ena prvih tistih, ki obetajo v sistemu ljudsko-prosvetnega izobraževalnega dela več enotnosti, reda in sistema.

Kljub velikemu nespornemu praktičnemu pomenu takega seminarja, saj bo pripomogel izboljšati in poglobiti znanje tistim, ki imajo največ opravka z izobraževanjem odraslih, pa ima

seminar tudi drug pomen: je hkrati prvi korak, da se praktični zaključki tudi teoretično obdelajo. Seminar je seznanil udeležence tudi z izsledki metod izobraževanja odraslih, ki bodo z analizo praktičnih zaključkov dela na področju izobraževanja zopet služile praksi. Tako je bil seminar v strokovnem pogledu korak naprej: obdelal je podrobno metode izobraževanja odraslih in proučil pripomočke in načine izobraževanja.

Ljudska univerza, ustanova, ki ji je v prvi vrsti zaupana skrb za pošolsko izobraževanje, namerava letos prirediti še nekaj podobnih seminarjev. V načrtu je vsaj en tedenski seminar, ki bi na njem lahko tudi podrobneje

proučili razna pedagoška vprašanja, kar zdaj zaradi kratkih rokov teh seminarjev čisto te ni mogoče. Ljudska univerza bo imela na kraju svoje letošnje sezone tudi posebne diskusije s predavatelji, na katerih bi izmenjali in analizirali izkušnje ter te zaključke potem prenesli na nove predavatelje in v praktično delo po podjetjih in organizacijah. Interes za te seminarje ni majhen kakor tudi niso majhne potrebe. Zato je vsak korak naprej, vsako dopolnjevanje starih metod izobraževanja in starih pripomočkov izobraževanja z novimi metodami in pripomočki vsekakor dragoceno. V tem pogledu je bil tak tudi pravkar zaključeni seminar.

Mariborski koncert

Peti abonmajski koncert Mariborske filharmonije, mlade glasbene ustanove, ki se po zaslugi umetniškega vodje dirigenta Jakova Cipca in po zaslugi nemornega organizatorja koncertne poslovalnice Ferda Filipiča, lepo razvija — pomeni v vrsti letošnjih koncertov posebno doživljajočo in poglobljeno življenje. K temu je pripomogla v prvi vrsti pestrost sporeda, ki je obsegal skladbe Cherubinja,

Bacha, Martina in Smetane, kar trije nastopajoči solisti, in za naše konvencionalne pojme eksotika čembala in harfe, dveh instrumentov, ki ju tako redko srečujemo na naših koncertih.

Bil je resnično razveseljiv umetniški večer, ki ga je zmanjševala za zunanji optični vtis, pa tudi morda v akustičnem pomenu, neugodna in pretresna dvorana, ki bi bila morda bolj pripravna za komorne koncerte. Kar pa zadeva samo izvajanje, je bilo dostojno in v detajlih gotovo za naše razmere nadpovprečno. Dirigent Jakov Cipc je izdelal posamezne skladbe z njemu lastno natančnostjo, s prefinjenim smislom za celoten slog in podrobnosti, s smislom za dinamiko in čustveno obarvanost, ki pa jo zna vedno brzdati z dirigentskim intelektom. Ni odveč, če vedno znova poudarimo, kako velika pridobitev je Jakov Cipc za glasbeno življenje v Mariboru in kakšno idealno združuje v svoji osebi pedagoške in umetniške lastnosti in koliko je za časa njegovega vodstva orkester Mariborske filharmonije pridobil na znanju, zlitosti in zagonu. Ta napredek smo na tem koncertu lahko ugotovili zlasti po prvi in zadnji točki sporeda, kjer je orkester nastopil samostojno, brez solistov. Cherubini in Smetana sta našla v orkestru Mariborske filharmonije dostojnega oblikovalca svojih glasbenih misli.

KONCERT OBRTHNIŠKEGA MOŠKEGA PEVSKEGA ZBORA

V soboto, 23. februarja je Obrtniški moški pevski zbor v Ljubljani priredil v dvorani Slovenske filharmonije koncert v praznovanju 10-letnice svojega obstoja pod vodstvom svojega dirigenta Francija Mleka. Sodelovala sta še član ljubljanske opere basist Ladko Korošec in pianistka Zdenka Luček-Carjeva kot njegova spremljevalka na klavirju. Spored je obsegal vrsto lahkih in priljubljenih zborovskih pesmi, od partizanske do narodnih in umetnih v narodnem tonu, in je bil glede na to, kaj pevci radi pojo in kaj občinstvo najraje poslušajo, gotovo spretno in dobro izbran. Zbor poje preprosto, brez manir, s prirodnim veseljem do petja in je s tem tudi dosegel uspeh pri poslušalcih. Ti so po

več pesmih ploskali zares iz navdušenja. Pogoj za uspeh pa je bilo to, da je bil ves program skrbno, požrtvovalno naštudiran. Če se bo zbor še pomnožil z dobrimi pevci, se bodo lahko obrusile in zgladile še zvočne grče in raskavosti, ki se jim zdaj še ne more izogniti. V ta namen bi moral privabiti predvsem mladino iz obrtniških vrst. To mu želimo. Dirigenta ima zbor tako sposobnega in prizadevnega, kot si ga je more želeli. Ladko Korošec je s tremi arrijami (Massenet, Mozart, Rossini) žel pri občinstvu še posebej zaslužan aplavz. Koncert je bil zelo dobro obiskan. Zbor ima mnogo svojega občinstva in če to stoji za njim, je to za zbor že dobro znamenje.

Rafael Ajlec

Hinko Smrekar:
Lastna podoba, iz
monografije, ki bo
v kratkem izšla
pri Državni založbi
Slovenije

»SVOBODE« in prosvetna društva

REDNA LETNA
SKUPŠČINA SVOBOD
V CELJU

V nedeljo je bila v Celju redna letna skupščina »Svobode« in prosvetnih društev, ki so se je udeležili delegati 106 prosvetnih društev. Skupščina je ugotovila razveseljiv napredek, ki so ga napravila posamezna društva v preteklem letu. Med 92 gledališkimi skupinami so zelo redke, ki niso še izoblikovale naprednega repertoarja. Najbolj so se odlikovala društva iz Sentjurja, Laškega, Velenja in Sočanja.

Osrednje vprašanje na letni skupščini pa je bil problem izobraževanja odraslih. Na tem področju je doslej največ storila Ljudska univerza v Celju. V celjskem okraju deluje zdaj devet šol za odrasle z 240 slušatelji. Povsod so že premagali začetniške težave. Celje mesto pa je tudi vselej pripravljeno nuditi okoliškim vsem potrebno pomoč.

Pomembno izobraževalno dejavnost v okraju predstavljajo ljudske knjižnice, saj je le-teh že 90. Pripomniti pa je treba, da so nekatere v tako težkem položaju, da praktično ne pomenijo mnogo za izobraževanje, saj so zaradi majhnih ali nikakršnih sredstev tako rekoč mrtve ustanove. Na skupščini so še enkrat poudarjali prav ob primeru teh knjižnic, kako važno je, da pridemo čimprej do zakona, ki bi uredil status ljudskih knjižnic.

Pri izobraževalnem delu, ki se je že kar lepo začelo, ob treba preiti k večji sistematičnosti. Prvi tak korak je bil že storjen z ustanovitvijo še omenjenih šol za odrasle, ki naj jih podpirajo podjetja in občine.

Osvetitev kulturnoprosvetnega dela bo prav gotovo pomenil tudi celjski

Delavski oder, ki je bil pravkar ustanovljen in ki ne bo v koordinaciji s komisijo za dramsko dejavnost skrbel samo za repertoar, ampak tudi za vzgojo mladih igralcev. To je še posebno važno, saj že doslej dela v dramskih skupinah prosvetnih društev nad dve tretjini mladih ljudi.

DESET LET
SVOBODE TABOR

Delavsko prosvetno društvo »Svoboda« Tabor v Mariboru je pred kratkim praznovalo svoj desetletni jubilej. To društvo sodi med najdelavnejše v Sloveniji, začelo je čisto skromno z ustanovitvijo dveh dramskih odsekov: Delavnice železniških vozil »Boris Kidrič« in Obrtne šole. Oba odseka sta bila formirana 1. 1946. Naslednje leto sta se združila in priključila kulturnoumetniškemu društvu »Angel Besednjake«.

Pot navzgor, če tako imenujemo razveseljiv razvoj tega društva, se začel je v letih 1948-50. V tem času se je društvo že toliko utrdilo, da je začelo vse česče gostovati po Stajerski in Koroški, dramski skupini se je pridružil še oplet moškega pevskega zbora in mešani pevski zbor, ki ima tudi za seboj dve vrsto zelo uspešnih gostovanj.

Dramska skupina je imela doslej 23 iger s 161 predstavami in 40.000 gledalci. Mnogo zaslug za uspešen razvoj amaterskega gledališča ima tovariš Drago Golob, ki že 28 let dela v amaterskih skupinah.

MOLIEROVE
»SCAPINOVE PRIGODE«
V ŠENTVIDU

V soboto so člani dramske sekcije DPD Svoboda v Šentvidu uprizorili Molierove »Scapinove zvijače«. Ta premiera pomeni začetek novega dela

dramske skupine, ki je začela z resnim delom letos januarja. Morda je res, da prva premiera še ni pokazala vsega, kar zmorejo šentvidski amaterji, kaj več pa bodo lahko pokazali, ko bodo uprizorili Kleistov »Razbiti vrč« in Shakespearove »Vesele žene windsorske«.

Šentvid ima precej veliko zaledje, zato tudi mnogo ljudi, ki so željni novih dramskih uprizoritev. Prav na te pa naj bi mislilo vodstvo dramske skupine v Šentvidu, ko bo v prihodnji sezoni pripravljajo svoj repertoar.

TADIJANOVIČEVE PESMI

ZETVENI PRAZNIK UMETNIKA

V Zagrebu je izšla pesniška zbirka, kakršne so redke v naših razmerah. Gre za zbirko enega najbolj znanih sodobnih hrvaških lirikov, Dragutina Tadijanovića, ki ji je avtor dal naslov »Blagdan žetve« (Zetveni praznik). V čem je izjemnost te knjige? Prvič v tem, da je to najobsežnejša pesniška zbirka, ki jo je zadnja desetletja kateri izmed živih lirikov izdal pri nas. Saj obsega na 350 straneh celotni Tadijanovičev pesniški opus, ki ga je avtor ob svoji petdesetletnici namenil prikazati javnosti. Drugič pa je to — po opremi — najbogateje izdana pesniška knjiga po zadnji vojni na Hrvaškem. Uredil jo je pesnik sam, ji na koncu dodal podatke za življenje, pis, kronologijo in bibliografijo pesmi, popis svojih prevedenih pesmi in svojih prepelov tuje lirike in še abecedno kazalo naslovov pesmi. Na ta način je bočičim urednikom, bibliografom in književnim zgodovinarjem kot še nihče pri nas prihranil tako

rekoč ves moreči trud. Sam je zbral vse, tudi najdrobnejše podatke o svojem literarnem delu in jih razporedil z gledano natančnostjo. Knjigo je ilustriral znani zagrebški mlajši slikar Miljenko Stančić, medtem ko je na začetku knjige reproduciran pesnikov portret v olju, delo slikarja Otona Glihe.

Toda vrtno se k pesniku Tadijanoviću je slavovski sin, doma v grizevatem svetu severno od Slavonškega Broda. Rodil se je v vasi Rastuš je 4. novembra 1906. leta. Gimnazijo je končal v področju oro oddaljenem Brodu. Pesmi je začel pisati, ko je bil trinajst let star. V Zagrebu je najprej več let študiral gozdarstvo, potem pa zgodovino jugoslovanskih književnosti. Ze čez trideset let živi Tadijanoviću v Zagrebu, kjer je med tem napisal šest knjig svoje lirike. Precejšnjo je tudi njegovo prevajalsko delo, saj je prevedel poemo Vitaslava Nezvala »Akrobat« in precej Goethejevih, Hölderlinovih, Novalisovih in Heinejevih pesmi. Precej je potoval, zlasti po Grčiji, Italiji, Franciji in Španiji. Posebej je treba omeniti Tadijanovićuovo uredniško in bibliografsko delo. Ze skoraj deset let ureja razen priročnoštnih, zlasti pesniških izdaj, zbirko Djeva hrvaških piscev, ki jo izdaja zagrebška založba »Zora«. Po-

sebelj je treba omeniti dela A. G. Matosa, ki jih bo trinajst debelih zvezkov in jih izdaja jugoslovanska akademija v Zagrebu. Kar zadeva drobno bibliografsko delo, Tadijanoviću nimamo tekmeča v naši državi.

In še nekaj o Tadijanoviću pesniku. V tej izdaji gre za zbrano delo, kar sicer pri živih avtorjih pri nas ni v navadi. V knjigi je 220 pesmi, ki jih je avtor razdelil v štiri cikle: Mladi vinograd, Razpelo ljubezni, Zemlja, črna zemlja, Govor tišine. Temeljna ugotovitev, ki se vsiljuje ob Tadijanovičevih liriki, je ta, da je Tadijanoviću ena najbolj samorastniških pesniških osebnosti v hrvaški liriki. Najizrazitejše odlike te lirike so: tesna zraslost z zemljo, ki je pesnika rodila, se pravi, spreprostim, trdim, vsakdanjim kmečkim življenjem, ki ga pesnik na svojevrsten način tranponira v izredno iskreno in občutno človečnost. Naravnost čudno je, da mestno življenje tako rekoč ni vdrla v Tadijanovičev intimni pesniški svet. Silno je navezano na svoje kmečke lju-

di, posebej še na svoj ožji družinski krog. O tem čisto na svoj način govori cela vrsta pesmi iz vseh obdobij njegovega tridesetletnega pesnikovanja.

Omeniti bom le dve pesmi, edini, ki ju je pesnik napisal v Sloveniji, v Dobravi blizu Kostanjevca ob Krki na Dolenskem 19. februarja leta 1955. To sta pesmi »Moji materi« in »Spomin na dedovino«, posvečeni krogu treh žena, materi in dvema sestrami, ki so ostale doma, na kmetih, pod Diljem. Nekaj domačega, pristno človeškega je v njih, nekaj tako enostavno povedane, da ju človek ne more pozabiti. Sploh je treba reči, da kar zadeva izraz in stil, Tadijanoviću v hrvaški liriki nima ne predhodnikov ne enakovrednih posnemalcev. Vseskozi je pisal v svobodnem verzu, toda s tako izbranstvom in uglasenostjo, da človek tako rekoč črke ne sme premakniti, če noče uničiti svojevrstne lepote teh pesmi. Zato ni nič čudnega, če noben hrvaški lirik ni bil v tolikšni meri kot Tadijanoviću prevajan v tuje jezike vsega sveta. Josip Veletič je že pred vojno izdal v Zagrebu celo knjigo njegove lirike v esperantu.

T. B.

NAŠIM MLADIM BRALCEM

lovekova duševna in praktična potreba po barvah je najbrž toliko stara kot njegov prastari rod. Zato ne bo odpeč, če o barvah nekoliko podrobneje izpregovorimo. Naše oko zaznava barve na mrežnici s pomočjo posebnega dela vidnih čutil, čepkov, ki jih je v vsakem očesu 3 do 4 milijone. Nekateri ljudje pa teh čutil nimajo in zato tudi nobenega občutka za barve. Ti vidijo vsak predmet le v različnih odtenkih sive barve. Tak pojav imenujemo daltonizem. Popolnoma zdravo oko loči brez števila barvnih odtenkov, katerih naziv pozna samo človek strokovnjak, ki se ukvarja s proučevanjem barv. Le-ta nam tudi pove, da je barvnih odtenkov na tisoče, od katerih ima vsak svoje točno določeno mesto na barvni lestvici, spono strokovno oznako in določeno uporabo. Toda ustavimo se le pri najpomembnejših barvah in povejmo, kako oplivajo na človeka!

BARVE PESTRE SOPOTNICE

leon rad oblačil zelen suknič, da se je hitreje pomiril. Mnoge države, ki zaradi zelo vročega podnebja

RUMENA BARVA JE BARVA ORIENTA

pogrešajo zeleno rastlinstvo, imajo v svoji zastavi zastopano tudi zeleno barvo. Državna zastava herojskega Egipta je sploh popolnoma zelena! Najbolj udarna je rdeča barva, ki jo naše oko najhitreje opazi. To je bojevit, revolucionarna barva. Rdeča zastava je barva delovnega ljudstva, ki soopazi svoje tlačitelje. Ta barva zelo ozemlja naše živčevje. Kravci celo tlak nas grozljivo pretrese, če osaki prometni nesreči. Z rdečo ruto španski bikoborci — torej razdražijo bika, preden se spustijo v negotov in smrtonosen boj. Oranžna barva je barva otroških spalnic in dnevnih prostorov, kjer se zadržujejo naši malčki, ker s svojo vedrino zelo dobro opliva na njihovo počutje. Slično deluje tudi rožnata barva.

Tako bi lahko naštevali kar naprej. Poseben pomen imajo zaščitne ali varovalne barve, s katerimi je narava oborožila mnoge živali. Živali, živeče v severnih krajih, imajo bel kožuh (beli medved), živali v puščavi pa rumenkasto barvo puščavskega peska (lev), meduze, ki plavajo na površini vode, pa so popolnoma prozorne. To lastnost prilagodljivosti okolju so prevzeli tudi vo-

jaški strokovnjaki. Ogromne trupe bojnih ladij so dali pobarvati z jekleno-sivo barvo in je zato take ladje na morju zelo težko opaziti. Tanki, kamioni, topovi in uniforme vojakov so sivozelene. Bojna letala so preplečkana zgoraj s temnozelenimi, vijoličnimi in rjavimi lisami, spodaj pa s svetlorožnato barvo ali svetlo modro barvo. Nočni bombniki in nočni lovci so izrazito črni. Poseben pomen imajo barve tudi v prometu. Velemeštri usmerjevalci prometa. semaforji, urejajo promet s tremi barvami: rdečo (pot zaprta), rumeno (izprazniti križišče) in zeleno (pot odprta). Barve uporabljajo tudi v industriji, kjer služijo za zaščito ljudi pri delu. Strokovnjaki so namreč prišli na misel, da so različne dele stroja pobarvali z različnimi barvami. Nevarne dele stroja, kjer drojijo transmisije, so pobarvali z oranžno, nezavarovana zobata kolesa z zeleno, rezila z rumeno itd. S tem so napravili nevarne dele stroja zelo dobro vidne in število smrtnih in ostalih poškodb se je zelo zmanjšalo. S tem, da so prebarvali prej enolične delavnice z živimi barvami, so napravili te mnogo prijetnejše. Delavci so se o njih manj utrujali in njihova storilnost se je vedno povečala. Ogromen pomen imajo barve tudi v slikarstvu, kjer se je posebno renesančni benečanski mojster Tizian odlikoval po prelepem izboru živahnih barv. Milijonska pelemesta imajo poseben čar ponoči posebno zato, ker jih krasijo nešteje barvne reklame raznih

trdk, kinematografon, zabavišč itd. Prelepo je tudi videti raznobarevne rakete, ki jih spuščamo v zrak posebno ob prazniku 1. maja in 29. novembra. Te rakete močno doprinašajo k svečanemu razpoloženju že itak praznično razpoloženega ljudstva.

Barve izdelujemo danes industrijsko in jih uporabljamo za barvanje tkanin, kož, krzna, kovin, stanovanj itd. Človeštvo porabi zelo mnogo barv. Zato je svetovna trgovina z barvami zelo

RDEČI PRAPOR DELOVNEGA LJUDSTVA

živahna. Najstarejše barve, ki jih je človek najprej uporabljal pa so: črna, rdeča, škrlatna in prelepa modrovijolična indigo barva.

Črna barva je žalna barva. Kadar kdo umre izobesimo črno zastavo in oblečemo črno obleko. Tudi tema je črna. Zato se je nekateri otroci zelo bojijo in komaj čakajo, da posveti luč. Popolnoma drugačna je bela barva, ki pomeni snago. Zdravniki in sestre v bolnišnici imajo bele halje in tudi pohištvo v bolniški sobi je belo. Sneg, ki prekrije vsa pokrajino z belimi snežinkami, ji daje svečan in pravljičen značaj. Zanimivo je, da je bela barva na Kitajskem in Japonskem žalna barva. Ker bela barva zelo odbija sončne toplotne žarke je v trop-

ČRNA — ŽALNA BARVA

skih deželah najbolj primerna bela obleka z belo tropsko čelado. Modra barva je hladna barva. Modro prebarvani prostori se zdijo mrzli, čeprav so v resnici dobro kurjeni. Odpor muh proti modri barvi izkoriščamo na ta način, da prebarvamo stene in strop kladnic, mlekarn in kuhinj z modro barvo. Vijolična barva deluje kot uspavalni prašek. V vijolično obarvani spalnici človek najlaže zaspi. Osebe na slikah oblečene v vijolično oblačila pa se nam zdijo svečane in dostojanstvene. Rumena barva je barva Orienta, kjer je najbolj priljubljena. Najbolj primerna je za šolske prostore, ker dviga voljo do dela. Tudi v rumeno obarvanih bolniških sobah težki bolniki hitreje okredujejo, ker jim ta barva ozbuja živo voljo do žitljenja. V Ameriki so prometni strokovnjaki ugotovili, da so imeli rumeno obarvani avtomobili najmanj prometnih nesreč, ker jih

V ZELENI NARAVI

Tista vrsta živali, katerih samice imajo na trebušni strani kožne gube in v njih nosijo svoje mladiče, imenujemo vrečarje. Naj-

Ali vam je znano, da...

so za časa NOB v letih 1944 in 1945 prepeljali z letali nad 12.000 ranjenecov in težkih bolnikov — hrabrih borcev proti okupatorju in izdajalcem — v zaledje ali pa preko morja v skrbno opremljene bolnišnice, kjer so jim reševali dragocena žitljenja. ...so kovinsko pero iznašli leta 1809? ...obstoja v FLRJ 10 milijonov hektarov nji, 7,5 milijona hektarov sadovnjakov, so mladički morskih konjičkov izredno nežne živalice, saj so skoraj prozorni in lahko brez težav opazujemo, kako jim bije drobecni srček.

SPOMIN NA BABICO

Sicer sem bil star šele pet let, ko je junaška babica umrla, toda dobro se spominjam njenega zgubanega obraza, njenih raskavih rok, ki so me tolikokrat pogladile po obrazu, in njenih malce otožnih oči, iz katerih pa je sijal neustrašen pogum in močna volja. Spominjam se, da je nekoč rešila ranjenega partizana Petra. Skušal bom prikazati tisti občudovanja vredni dogodek. Kolikor sem že pozabil, ga bom dopolnil z materinim pripovedovanjem, saj je zelo rada govorila o tem. Babica je šla po raznih opravkih v mesto. Ko se je vrnala, je zaslišala pritaženo stokanje. Stopila je med grmovje, ki je raslo ob cesti, in zagledala ranjenega partizana. Imel je prestreljeno nogo. Prosil jo je, naj ga reši, ker ga iščejo Nemci. Odhitela je domov. Ker ga je mo-

rala peljati čez blok, je vzela koš, namerjala vanj slame, spodaj pa krompir. Vojak v stražnici je z očmi le bežno preletel koš, pogledal na dno in videl krompir. Spustil jo je dalje. Ko je prišla do grmovja, je zmetala krompir ven, zvelkla ranjenca v koš, ga pokrila s slamo, nato pa odšla po cesti proti domu. Sree ji je precej močno bilo, ko se je bližala stražnici. »Kar bo, pa bo,« si je rekla. Stražil je isti vojak, zato ni pogledal pod slamo, ampak ji je samo mignil in babica je z olajšanim srcem porinila koš na drugo stran bloka.

Naša Maja

Vedno Maji mali na usteča silni nasme, ki punčki naši zali vriska v sinjih očeh. Ko spanec očke njene trudne od dneva zjane, junaki iz bajk v njene se pritihotapijo sne. Noč nad zemljo zakraljuje, zvezde in luna zvedava, a naša Maja vasuje v bajkah, v dvorcih tam tava. In zjutraj se Maja prav sladko zasmeje, po sobici raja, jo sončece greje.

Napisal Müller Jakob, iz Grosuplja 65
Alenka Šušter, dij. V. r. g.

UREDNIKOV KOTIČEK

Dragi tovariš urednik! Z Jožetom sva bila zelo vesela, da si objavil najino slikanico »Polet v veselje«. Ko sva brala svoje delo v časopisu, sva opazila, da je rdeči svinčnik precej mesaril. Vendar naju je vzpodbudil, da sva pripravljena

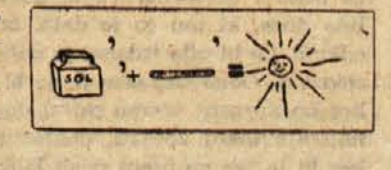
napisati in narisati še kakšno slikanico. Sedaj imava v mislih zgodbo o tabornikih. Pri Ljubljanskem dnevniku so mi do sedaj vse prispevke honorirali. Kaj mislite o vsem tem? Prosim, da mi odgovorite. Na vaše Vas pozdravlja Novak Janez, gimnazija, Črnomelj

bolj znani vrečar je kenguru. Nekaterim vrečarjem pa se vreča ne razvija več. V teku tisočletij je izgubila svojo vrečo na primer Enejeva podgana. (Enej je junak iz grških pripovedk. Iz gorečega mesta Troje je na hrbitu odnesel svojce). Kako bistroumno je ta podgana nadomestila svojo vrečo, nam lepo kaže slika. V sili in v strahu za svoje mladiče, jih naloži na hrbet in z njimi pobegne s kraja nevarnosti.

Dragi Janez! Glede besedila pod slikanico »Polet v veselje« tole: Besedilo pod slikanico mora biti kolikor mogoče strnjeno in pod vsako sliko mora biti skoraj enako število vstic. To je eno. Druga pomankljivost važne slikanice pa je bila ta, da sta v zadnjem delu slikanice popolnoma pozabila na Milana in njegovega strica na vseмирski postaji. Da sta bila oba naša junaka, s katerima sta začela, priklicana nazaj v povest, sem moral jaz pomagati z rdečim svinčnikom. Glede honorarja ti sporočam, da ga bosta z Jožetom prejela, brž ko bosta v banki prišla na vrsto. Priporočila se Vama za slikanico o tabornikih in Vaju lepo pozdravlja urednik

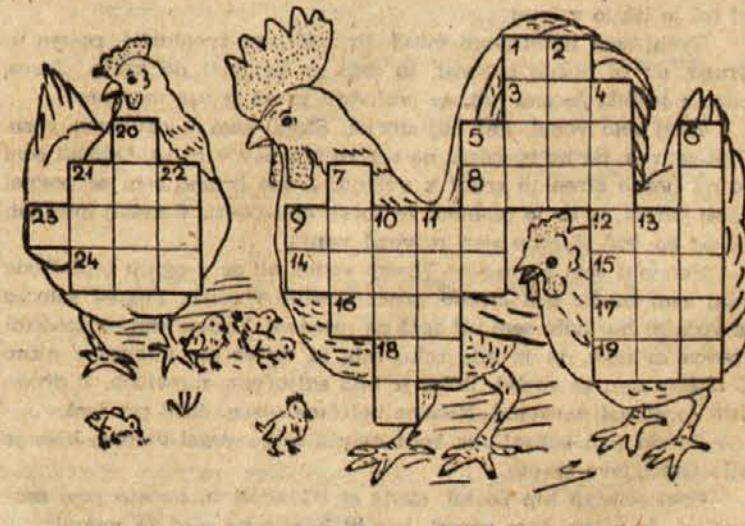
REBUS

Križanka »KURJA DRUŽINA«

Vodoravno: 1. prvi črki primika in imena slov. pesnika, 3. zadnji del petelina, 5. ajce (srbohrvaško), 8. vrsta plešela, 9. železov kršec, 12. žensko ime, 14. grem (dvojina), 15. raste nam na glavi (ednina), 16. žensko ime, 17. hoditi, 18. veznik, 19. konček sukanca, 21. kača, 23. letni čas, 24. vrhovni v banovini.

Navpično: 1. kamenita pokrajina, 2. sestanek, 4. poglavar koške družine, 5. grška črka, 6. postaven, zastaven, 7. valuta Italije (množina), 9. 17. in 8. črka abecede, 10. okrožje območje, 11. moško ime, 13. mama, 20. prva otrokova beseda, 21. prve tri črke znane ožine, 22. pride za nočjo.

SPORT IN TELESNA VZGOJA

Tudi Finci v Planici

Včeraj so se prijavitli tudi češkoslovaški in zahodnonemški skakalci Rudi Finžgar iz Planice: Langus 86 m, Zidar 83 m na 80-metrski skakalnici

Ljubljana, 27. febr. Organizacijski komite Planiškega tedna je danes razveljavila brozjavka, ki se z njo prijavljajo za skoke in polete v Planici finski skakalci...

Brzojavke

● SPLIT, 27. febr. (Tanjug). Zadnje trenje tekmo pred začetkom prvenstva je odigral spitiški Hajduk proti «Šibeniku» in zmagal z 2:0 (1:0).

● MOSKVA, 27. febr. (Reuter). Na svetovnem prvenstvu v hokeju na ledu sta igrala Japonska in Avstrija neodločeno 3:3 (0:2, 2:0, 0:1).

● LAHTI, 27. febr. (UP). Na Skandinavskih smučarskih igrah v Lahtiju na Finskem so se Svedski izkazali kot močni konkurenti odličnim Finom.

● ST. MORITZ, 27. febr. (AFP). Na olimpijski skakalnici v St. Moritz je zmagal Švicar Andreas Dächer 27 (72, 79) pred Janom Furmanom (Poljska) 201 (60,5, 66,5).

Zlet gorenjskih smučarjev v Bohinju. Gorenjska smučarska podzveza, Kranj, priredi dne 2. in 3. marca v zlet gorenjskih smučarjev v Bohinju.

DRŽAVNO SAHOVSKO PRVENSTVO

Gligorič zamenjal Janoševiča

Sombor, 27. febr. Včeraj so na državnem šahovskem prvenstvu odigrali šest kolo, danes pa prekinjajo partije. Šesto kolo je bilo zanimivo že zato, ker so se med seboj srečali nekateri igralci, ki računajo na visok plasman.

Akademija v Trbovljah

TVD «Partizan» Trbovlje bo priredil danes ob 19.30 v Delavskem domu telednevno glasbeno akademijo «Ne pozabimo».

ZIVAHNO PRIJATELJSKO SREČANJE

Branik: Odred 2:2

Maribor, 27. febr. — Navzile delavniku je prišla na stadion v Ljudski vrt okrog tisoč gledalcev. Oba kluba sta predstavila sodniku Božičevu svoje najboljšie igralce.

bodo verjetno oprostili tik pred planiškim tekami. «Kdaj se boste povzpeli na »veliko« to smo storili že danes, ko smo se povzpeli pod »mizo« in se spuščali v divjem smuku po hrbtu skakalnice.

STRELSKO

Za »Zlato puščico«

V nadaljevanju polfinalnih (okrajni) tekmovalj v streljanju za »Zlato puščico« je bilo končano prvenstvo kopenskega okraja.

Najboljši rezultat je dosegel Miloš Sever (Portorož) 275 krogov. Slode: Vedernja (Izola) 275, Zerjul (Koper) 272, Stehovec 268, Kranjc 267, (oba Izola).

prihaja do veljavne tudi Odred, ki kakih deset minut prevladuje na terenu. Toda strel na gol so le redki. V zadnji minuti Gluk pravocošno izvede prosti strel iz kakih 25 metrov.

DNEVNE NOVICE

ZDRAVNIŠKA DEZURNA SLUŽBA

za najne primere ob 23. februarja do 2. marca nočna; od 23. do 1. ure, ob nedeljah in praznikih ves dan:

- Zdravstveni dom Center: dr. Kozak-Bizjak Viasta, tel. 31-156, Poljanški nasip 13; Dr. Zalta Maks, tel. 21-824, Fuharjeva ulica 3.

Vsaka drogerija, specializirana zadruga, vsaka trgovina, ki prodaja mila za gospodinjstvo, prodaja tudi FLEX. Za čiščenje madežev samo FLEX.

NOVOST! «Puder» krema v tleh niansah pokrile vse pomankljivosti in napake kože, daje privlačen in svež ten.

PREDAVANJA

Ljudska univerza in Zavod za napredek gospodinjstva v Ljubljani prireja ciklus predavanj »Dom in gospodinjstvo«.

Društvo gradbenih inženirjev in tehnikov LRS Ljubljana priredi v petek, 1. marca ob 20 v sindiki dvorani Sekretariata za gospodarstvo, Gregorčičeva 23, predavanje teh. direktorja Izolirke tov. Jožeta Jana z naslovom: »Zaščita stavb pred vlago«.

Ljubljanska sekcija društva veterinarjev LRS vabi na svoj redni mesečni sestanek, ki bo v soboto, dne 2. marca ob 19 na običajnem mestu v Gregorčičevi ulici št. 23.

KONCERTI

Karlo Rupel in Marijan Lipovek koncertirata jutri, v petek, za modri abonma. — Vstopnice jutri v Filharmoniji.

GLEDALIŠCA

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE DRAMA Cetrtke, 28. februarja ob 20: B. Kreft: «Krajski komedijanti». Abonma C. Petek, 1. marca: Zaprti.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE DRAMA Cetrtke, 28. februarja ob 20: B. Kreft: «Krajski komedijanti». Abonma C. Petek, 1. marca: Zaprti.

OPERA

Cetrtke, 28. februarja ob 19.30: Donizetti: «Ljubezni napoj». Abonma A. Petek, 1. marca ob 19.30: Puccini: «Madame Butterfly». Abonma Petek polodanski.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA Gledališka pasaža Cetrtke, 28. februarja: Zaprti. Petek, 1. marca ob 19.30: Cankar-Smerdu: «Martin Kačur». Zaključna predstava.

Sentjasko gledališče Ljubljana, Mestni dom Sobota, 2. marca ob 20: Stuart: «Cudovite pustolovščine, veseloigra».

Mladinsko gledališče Ljubljana, Križanke, Viteška dvorana Sobota, 2. marca ob 16: F. Bevk: «Bilo je nekoč...».

CELJSKO GLEDALIŠČE

Cetrtke, 28. februarja ob 20: Mikeln: «Petra Semo pozna poroka». Cetrtkov abonma in izven.

GIBANJE PREBIVALSTVA V CELJU V času od 16. do 23. februarja 1957.

Čestitke

Stanetu Fugini za 20 let čestitajo kolegi. Tovariši Ivan Kristan iz Kranja je diplomiral na pravno-ekonomski fakulteti.

MARIBORSKE VESTI

DEZURNA LEKARNA Cetrtke, dne 28. februarja: lekarna «Centers», Gosposka ulica 12.

KINO PARTIZAN: Ameriški barvni film: «Kleopatrina». Teknik. UDARNIK: Sovjetski barvni film: «Pedagoška poema».

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE Cetrtke, 28. februarja ob 19.30: Grimm-Skofca: «Janko in Metka». Izven.

IZ PTUJA

OKRAJNO GLEDALIŠČE PTUJ Petek, 1. marca ob 20: B. Nušič: «Mladinski poslanec». Gostovanje v Ljubljani. Abonma in izven.

IZ MURSKÉ SOBOTE

KINO «PARK»: Ameriški film: «Prelomnica». Predstava ob 20. V glavni vlogi John Garfield in Patricia Neal.

VESTI IZ TRBOVELJ

«DELAŠKI DOM»: Italijanski film: «Zvesta senca». V glavni vlogi Pietro Zucchi in Marta Toren.

IZ NOVEGA MESTA

«KRKA»: Jugosl. film: »Zaseda«.

DROBNI OGLASI

SIVALNI STROJ «SINGER», dobro ohranjen, prodam. Cena po dogovoru. Jontez Ignac. Ljubljana, Rožna ulica 13. 833

Celiske vesti

pol; Ivan Bovha, nameščenez iz Kamnika, in Krušič Zora, gospodinja iz Celja; Avgust Plesnik, delavec iz Celja, in Justina Vidensek, poljedelka iz Runtol; Anton Pokelšek, mizarški pomočnik iz Ljubčine, in Ivana Pungereš, gospodinja iz Zavrta; Stefan Hirberšek, rudar iz Rivenkozda, in Hosner Ema, gospodinja iz Celja; Josip Majcen, delavec, in Angela Majsop, knjigovodkinja, oba iz Dobrove; Edvard Pihl, poljedelca, in Marija Fazarinc, poljedelka iz Trnovelj.

Umrli so: Majda Zagašček, novorojenček iz Pečovja; Jože Pahor, upokojenec iz Soštanja, star 75 let; Marija Teršek, novorojenček iz Kuretna; Alojzij Sipek, upokojenec iz Sp. Redice, star 51 let; Ana Petre, novorojenček iz Zavrta; Franc Lihneger, novorojenček iz Ljubnega; Angela Belak, upokojenka iz Celja, stara 87 let; Melhior Vrečer, posestnik iz Celja, star 61 let; Franc Guček, upokojenec iz Vel. Goreci, star 79 let.

IZ ZALCA

KINO Jugosl. film: »Jubilej gospoda Ikla«. Predstava ob 19.30.

IZ ROGASKE SLATINE

Ameriški film: »Visoka Barbare«. Predstava ob 19. V glavni vlogi June Allyson in Van Johnson.

Advertisement for Patric Quintin 'IŠČEM SAMEGA SEBE' with a large graphic logo.

Ko sem se pomiril, sem se odpravil. V Gordyjevem vozu sem pogljal motor in se kakor sproščeno odpegljal nizdol, domov, k Friendovim.

V nekaj minutah sem bil pri hiši. Z vozom sem zavil v garažo, potem pa se vzpel čez balkon v knjižnico. V hiši je bila tema. Morda je Yun bedel, toda njegova soba je bila na drugem koncu zgradbe.

Ukradla mi je revolver in ukazala, naj pridem za njo v voz. Hlinil sem se, ko da bi jo ubogal. Nič se ne morem premikati, tako v mavcu, sem ji dejal, če mi ne prinese bergle. Rekel sem ji, da je na podstrešju, čeprav sem dobro vedel, da je bila v omari v moji sobi.

Končati moram, ker se lahko vsak hip vrne. Pravi, da bo odšla v Mehiko, a ji tega ne verjamem. Govorila je o koči zgoraj pod hribom na zelo čuden način in moj revolver ima. Bojtim se, da bi me zapeljala tja in da bi me skušala ubiti. Nihče se ne bi domislil, da bi me tam iskal. Poskušal se bom braniti. Če mi ne uspe, pridite me tja iskat.

Mama, prosim te to. Mamica, nehati moram, njene korake čujem. — Pismo sem podpisal s svinčnikom in z levico. Imena skorajda ni bilo moč prebrati. Prepognil sem list in ga vtaknil pod stroj, a tako, da je z oglom molel izpod njega. Zjutraj ga bodo na vsak način videli.

Tako sem vse napeljal, da bi krivico zvrnil na tista, ki sta bila v resnici kriva, in da bi Surganta opozoril na kočo. Ko bodo v garaži našli Murnyjnine zoglezene ostanke in Gordyjeve v hiši, bodo skleпали, da je tja ubil sestro ali pa ona njega. Po požaru ne bo moč dognati, koliko dni je poteklo po smrti prvega in koliko po smrti drugega. Vsaj zdelo se mi je, da bodo morali biti Surgantovi zaključki taki. Bergla in mavec sta bila v koči in tudi revolver. Tako se mi je zdelo vse logično zbrano za rekonstrukcijo tragedije: Murney je ranila Gordyja. Ta ji je iztrgal revolver iz rok in jo ustrelil. Potem se je zavlekel v hišo in ondi umrl.

RADIO LJUBLJANA

Sporod za četrtek, 28. febr. 1957

5.00-7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! (pester glasbeni spored) vmes ob 6.30-6.40 Reklame in obvestila - 7.10 Zabavni zvoki - vmes ob 7.20-7.25 Naš jedilnik - 8.05 Zborovske skladbe Stevana S. Mokranjca - 8.30 Tri orkestralne rapsodije - 9.00 Radijski roman - Anatolij Vinogradov: Paganini - VIII - 9.20 Od popevke do popevke - 10.10 Pester spored operne in solistične glasbe - 11.00 Pesmi za naše mladike - 11.15 Cletben - dober dan! (Kornel Makuszyński: Kako je krojač Sukanec postal kralj) - 11.30 Blaž Arnič: Simfonijski dela - 12.00 Lahek opoldanski glasbeni spored - 12.30 Kmečka univerza - Franjo Fjajž: Izvoz in sadjarstvo - možnosti razvoja proizvodnje, predelave in izvoza - 12.40 Baritonist Robert Weede poje arije iz Verdijevih oper - 13.15 Igra trio Dorka Škoberneta - 13.30 Popularne melodije iz orkestralne glasbe - 14.20 Pionirski kotiček - 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame - 15.40 Utrinki iz literature - Karel Capek: Zločin na pošti - 16.00 Z našimi in inozemskimi solisti in skladatelji - 17.10 Igra zabavni orkester radia Bern - 18.00 Radijska univerza - Dr. ing. Rajko Kavčič: Vloga znanosti v kemiji - 18.15 Trije odlomki iz Massenetove opere »Werther« - 18.30 Kri rešuje življenje (reportaža) - 18.45 Poje ženski zbor »Svobode« Laško - 19.00 Radijski dnevnik - 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame - 20.00 Tedenski notranjepolitični pregled - 20.10 Cetrtek večer domačin - vosti št. 8. Predstave ob 15. 17. 19 in 21. V glavni vlogi Robert Lamoureux. Prodaja vstopnic od 9.30-11 in od 14 dalje.

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »KOMUNA«

Francoski film

»Očka, mamica, služkinja in jaz«

Tednik. Predstave ob 15. 17. 19 in 21. V glavni vlogi Robert Lamoureux. Prodaja vstopnic od 9.30-11 in od 14 dalje.

KINO »SOČA«

Ameriški barvni film

»Trobente opoldne«

Predstave ob 16. 18 in 20. V glavni vlogi Ray Milland in Helena Carter. Prodaja vstopnic od 14 dalje. Danes zadnjikrat.

KINO »TRIGLAV«

Sovjetski barvni film

»Cvrček«

Tednik. V glavni vlogi L. Celikovskaja in S. Bondarčuk. Predstave ob 16. 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje. Danes zadnjikrat. - Jutri francoski barvni film: »Lucrezia Borgia«.

KINO »UNION«

Amer. film: »Kadar pride zima«

Tednik. Filmske novice št. 8. Predstave ob 15. 17. 19 in 21. V glavni vlogi Deborah Kerr in Walter Pidgeon.

KINO »SISKA«

Ameriški barvni film

»ČLOVEK IZ ALAMA«

V glavni vlogi Glenn Ford in Julia Adams. Predstave ob 16. 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje. Danes zadnjikrat.

Z Jesenic in okolice

Od 22. febr. do 1. marca ima zdravniško dežurno službo na Jesenicah dr. Jenko Alojz. Cesta bratstva in enotnosti.

MESTNO GLEDALIŠČE

Sobota, 2. marca ob 19.30: Aldo de Benedetti: »Dva ducata rdečih vrtnic«.

Nedelja, 3. marca ob 14.30 in 19.30: Aldo de Benedetti: »Dva ducata rdečih vrtnic«.

Četrtek, 7. marca ob 19.30: Karl Capek: »Matje«. Slavnostna predstava v počastitev praznika žena. - Režija in scena Bojan Cebulj.

Petek, 8. marca ob 19.30: Karl Capek: »Matje«.

Sobota, 9. marca ob 20: Andre Roussin: »Otroci prihajajo«. - Gostovanje v Novi Gorici.

Nedelja, 10. marca ob 15: Andre Roussin: »Otroci prihajajo«. - Gostovanje v Novi Gorici.

2 BLEDA

Ameriški barvni film: »Velika noč Casanova«. Predstave ob 20. V glavni vlogi Bob Hope, Joan Fontaine, Basil Rathbone in Audrey Dalton.

KINO

»STORŽIC«: Amer. barvni filmski spored: »Carmen Jones«. Predstave ob 16, 18 in 20. V glavni vlogi Dorothy Dandridge in Hary Belafonte. Danes zadnjikrat.

UPRAVNI ODBOR

trgovskega podjetja z gradbenim materialom na debelo in drobno

»CEMENT-OPEKA«

LJUBLJANA - ŠMARTINSKA CESTA 21

razpisuje mesto

SEFA KOMERCIALE

z najmanj triletno prakso, po možnosti v gradbeni stroki

Sprejmemo tudi

SAMOSTOJNO KORESPONDENTKO

z znanjem strojepljiva 584

UPRAVNI ODBOR PODJETJA

»TITO«, Vogošča pri Sarajevu

RAZPISUJE NATECAJ

za izpolnitve delovnega mesta za:

tehničnega direktorja

POGOJI: strojni inženir z ustrežno prakso v vodenju tehničnega sektorja.

Stanovanje zagotovljeno. - Plača po sporazumu.

Ponudbe z življenjepisom in podatki o dosedanjem delu pošljite na zgornji naslov podjetja.

709

KINO »SLOGA«

Sportni film: »Svetovno nogometno prvenstvo«

Tednik: Filmske novice št. 8. Predstave ob 15. 17. 19 in 21. Ob 16 matineja istega filma.

KINO »VIC«: Premiera jugos. filma: »Čevljički na asfaltu«. Tednik. - Predstave ob 16. 18 in 20.

Prodaja vstopnic v vseh štirih kinematografih od 9.30-11 in od 14 dalje, za matinejo v kinu »Sloga« pa od 9 dalje.

MLADINSKI KINO LM, Kotnikova 8, predvaja slovenski film: »Trenutki odločitve«. Predstavi vsak dan ob 10 in 15. Danes zadnjikrat. - Jutri bo na sporedu češki barvni film: »Jan Hus«.

KINO »LITOSTROJ«: Jugos. film: »Milijoni na otoku«. - Predstava ob 20. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave Danes zadnjik.

KINO »MILION«: Amer. film: »Kadar pride zima«. Tednik. Filmske novice št. 8. Predstave ob 15. 17. 19 in 21. V glavni vlogi Deborah Kerr in Walter Pidgeon.

KINO »UNION«: Amer. film: »Kadar pride zima«. Tednik. Filmske novice št. 8. Predstave ob 15. 17. 19 in 21. V glavni vlogi Deborah Kerr in Walter Pidgeon.

KINO »SISKA«: Ameriški barvni film

»ČLOVEK IZ ALAMA«

V glavni vlogi Glenn Ford in Julia Adams. Predstave ob 16. 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje. Danes zadnjikrat.

»RADIO«: Premiera ameriškega filma: »Klic divjine«. Predstavi ob 18 in 20. V glavni vlogi Clark Gable in Loretta Young.

»PLAVZ«: Mehški film: »Rdeča Konga«. Predstavi ob 18 in 20. - V glavni vlogi Pedro Armendariz.

»MATE«: Slavnostna predstava v počastitev praznika žena. - Režija in scena Bojan Cebulj.

Petek, 8. marca ob 19.30: Karl Capek: »Matje«.

Sobota, 9. marca ob 20: Andre Roussin: »Otroci prihajajo«. - Gostovanje v Novi Gorici.

Nedelja, 10. marca ob 15: Andre Roussin: »Otroci prihajajo«. - Gostovanje v Novi Gorici.

»STORŽIC«: Amer. barvni filmski spored: »Carmen Jones«. Predstave ob 16, 18 in 20. V glavni vlogi Dorothy Dandridge in Hary Belafonte. Danes zadnjikrat.

PRAVKAR JE IZŠLO

V založbi Biblioteke Ekonomskega pregleda so izšle te knjige:

I. DR. JAKOV SIROTKOVIČ:

»Metode ekonomske analize in ekonomska politika«, 165 strani, cena 300 dinarjev.

V knjigi obdeluje avtor probleme odnosov ekonomske teorije in ekonomske politike, probleme družbenega računovodstva, probleme ekonomske analize in analize medindustrijskih odnosov ter prikazuje metode lanskega bilansiranja v Sovjetski zvezi. Avtor na koncu analizira možnosti uporabe metod analize drugih držav v našem planiranju ter razlaga Marxovo analizo procesa reprodukcije kot splošno teoretično osnovo naše metodologije planiranja.

Ta knjiga izpopolnjuje praznino v literaturi s tega ozjega področja ter ima ne samo teoretično, ampak tudi praktično vrednost, katero v uvodu te knjige poudarja tudi tovarš Sergej Kraigher, direktor Zveznega zavoda za gospodarsko planiranje, s trditvijo, da so glavne postavke te knjige že koristno služile pri izdelavi teoretičnih osnov in same organizacije dela pri metodologiji planiranja in so bile hkrati del gradiva za posvetovanje ekonomistov v juliju 1956 o metodologiji perspektivnega planiranja.

II. LEONARD KARLI:

»Uvod v sistem družbenih financ FLRJ«, 202 strani, cena 300 dinarjev.

Ta knjiga, ki jo je avtor namenil prvenstveno kot učbenik za študente ekonomske in pravne fakultete, obravnava v prvem poglavju vprašanja osnovnih pojmov teorije financ, ki doslej niso bili dovolj osvetljeni. V drugem poglavju razlaga avtor teoretične osnove razdelitve narodnega dohodka in zatem praktično prikazuje razdelitev in instrumente razdelitve.

V tretjem poglavju razlaga avtor teoretične osnove financiranja družbenih izdatkov v FLRJ in praktično prikazuje financiranje prek proračuna in skladov.

S to svojo vsebino ima ta knjiga razen teoretične tudi praktično vrednost in ne bo v korist samo študentom, ampak tudi praktikom za vsakdanjo prakso in pripravo strokovnih izpitov.

KNJIGE LAHKO DOBITE:

V Beogradu v knjigarni založniškega podjetja »Prosveta«, Dobročina 30.

V Zagrebu v knjigarnah: »Kultura«, Trg republike 15, »Mladost«, Iljica 30, »Rada«, Frankopanska 5a, »Znanstvena knjizara«, Preradovičeva 2.

V Splitu: Knjigarna »Naprijed«, Trg maršala Tita.

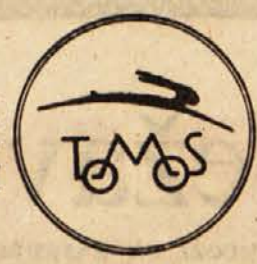
V Sarajevu: Knjigarna »Svetlost«, Maršala Tita 64.

Na Reki: Riječka knjizara, Ulica Volta 2.

V Skoplju: Univerzitetna knjigarna »Kočo Racin« in »Kultura«, Ulica Ivana Milutinovića 1.

Knjigarne s področja LR Srbije lahko naroče knjige s skladišča Založniškega podjetja Srbije »Prosveta«, Beograd, Dobročina 30, po običajnem knjigarniškem rabatu. Knjige lahko naročite naravnost pri naročniku:

REDAKCIJA »EKONOMSKI PREGLED«, Zagreb, Berislavičeva 6

Izid javnega natečaja Tovarne motornih koles »TOMOS«-Koper

Členjenim udeležencem našega javnega natečaja se opravičujemo za zakasnelo objavo izida natečaja, ki je nastala zaradi velikega števila prispelih predlogov, saj smo sprejeli nad 6000 pisem.

KOMISIJA PODJETJA JE IZBRALA:

za MOPED M 50 ime COLIBRI

za SCOOTER RL 125 ime GALEB

DRUGONAGRAJENI IMENI STA:

za MOPED M 50 ime KEKEC

za SCOOTER RL 125 ime KRPAN

NAGRAJENCI SO TI-LE:

PRVA NAGRADA

v znesku 30.000 din za ime COLIBRI je dodeljena tov. ARKO STANKOTU - Ljubljana, Kersnikova ulica 5/II.

DRUGA NAGRADA

v znesku 10.000 din za ime KEKEC je dodeljena:

5000 din - tov. DORNIK GVIDU, Blštrica pri Tržiču 43

5000 din - tov. RAPOTOCNIK MARJANU, Ortopedsko podjetje »SOCA«, Ljubljana, Vrazov trg 4

PRVA NAGRADA

v znesku 30.000 din za ime »GALEB« je dodeljena:

7500 din - tov. WÖLLE RUDOLFU, Ljubljana, Breg 20

7500 din - tov. SUBIC DUŠANKI, Ljubljana, Janševa ulica 1

7500 din - tov. KUHAR IVANU, Ljubljana, Polje 29

7500 din - tov. RAUBAR VLADIMIRJU, Dol pri Vogljah 5, pošta Dutovlje

DRUGA NAGRADA

v znesku 10.000 din za ime KRPAN se dodeli:

tov. POZAR JANEZU, Ljubljana, Gosposvetska 9

Razpisane nagrade delimo na več udeležencev konkursa zaradi tega, ker smo prejeli istega dne več dopisov z enakimi predlogi in istim datumom poštnega žiga, ki je bil merodajen pri izbiri imen.

Obveščamo, da bomo nagrajence še posebej pismeno obvestili. - Nagrade se bodo izplačale takoj v gotovini, brez odbitka.

Pisem, ki niso bila šifrirana z »NATECAJ« nismo upoštevali.

Vsem sodelavcem natečaja se za sodelovanje iskreno zahvaljujemo.

UPRAVA TOVARNE MOTORNH KOLES »TOMOS« KOPER

OGLASUJTE V »LJUDSKI PRAVICA«

Računovodstva gospodarskih organizacij

Kmalu bo izšla velika izdaja:

PRIROČNIK

ZA PREGLED, ANALIZO IN ODOBRAVANJE ZAKLJUČNIH RAČUNOV GOSPODARSKIH ORGANIZACIJ

Minje Jugovića

(Izdaja »Birotehnika« - Zagreb)

Cena v prednaročilu 700 dinarjev

Priročnik je edinstvena izdaja te vrste, nujno potreben kot stalna pomoč in vodnik za pravilno delo vsakega računovodstva.

PRIROČNIK je pripravljen po najnovejših predpisih in ga spremlja vrsta praktičnih primerov za odkrivanje in ugotavljanje različnih oblik, napak ali nepravilnosti, ki se v praksi lahko pojavijo.

PRIROČNIK na praktičen in razumljiv način zajema cel potek dela pri pregledu in prvenstveno pri analizi zaključnih računov sploh, kakor tudi navodila o izrekanju soglasnosti z zaključnimi računi, z vsemi potrebnimi pojasnili, praktičnimi primeri, v povezavi s predpisi.

PRIROČNIK vsebuje tudi praktičen primer za sestavljanje komisjskega poročila o izvršenem pregledu in analizi, zatek obseg in vrsto podatkov, ki so potrebni za poročanje pri svetu proizvajalcev o poslovanju in stvarnem ekonomskem stanju v podjetjih ter v posameznih gospodarskih panogah in področjih.

PRIROČNIK je namenjen računovodstvom gospodarskih podjetij, knjigovodjem za analizo zaključnih računov, vsem strokovnim komisijam za pregled in analizo zaključnih računov, uslužbencem Uprave za dohodke, ljudskim odborom (pri stalnih pregledih poslovanja in ekonomskih analiz podjetja), zatem revizorjem in finančnim inštruktorjem, članom delavskih svetov, komisijam zbora proizvajalcev, študentom ekonomskih fakultet, učencem srednjih ekonomskih šol in drugim.

PRIROČNIK bo zlasti v korist vsem knjigovodjem v podjetju zaradi seznanjanja, kako se vrši pregled in analiza zaključnega računa in kot pomoč pri izdelavi in sestavljanju zaključnih računov zaradi odstranjevanja vseh napak in pomanjkljivosti, načina knjiženja kompliciranih in zanimivejših gospodarskih operacij.

Ta edinstvena izdaja bo tiskana v omejeni nakladi.

TE DNI BODO IZŠLE NASE NOVE IZDAJE:

- »TEHNIKA ZUNANJE TRGOVINE« dr. Save Obradovića.

- »PRIROČNIK ZA INVESTITORJE« M. Pejovića in R. Niketića.

- »ZBIRKA PREDPISOV O SKLADIH« Božidara Džinića.

- »ZBIRKA PREDPISOV O POTOSNSKIH KREDITIH« M. Pejovića.

- »CARINSKI PRIROČNIK« M. Živkovića in M. Popovića.

V PRIPRAVI SO NASLEDNJE IZDAJE:

- »PREDPISI O RAZDELITVI CELOTNEGA DOHODKA GOSPODARSKIH ORGANIZACIJ« ing. Božidara Raceja in Dragomira Živančevića. Cena v prednaročilu 550 dinarjev.

- »PREDPISI O USTANAVLJANJU, UPRAVLJANJU IN PREENANJU GOSPODARSKIH ORGANIZACIJ« D. Živančevića in Z. Cerića. - Cena v prednaročilu 550 dinarjev.

- »EVIDENCA V PODJETJU O OSNOVNIH SREDSTVIH IN INVESTICIJAH« M. Pejovića in R. Niketića. - Cena v prednaročilu 400 din.

- »ZBIRKA PREDPISOV S PODROČJA OBRTNOSTVA« dr. M. Jovića. - Cena v prednaročilu 500 dinarjev.

Naročila za vse izdaje pošljite naravnost na naslov: »SAVREMENA ADMINISTRACIJA« ZALOŽNIŠKO-TISKARSKO PODJETJE - BEOGRAD - PRIZRENSKA ULICA 6 - POSTNI PREDAL 479 - TEKOČI RAČUN 1031-T-582

Drobne ZANIMIVOSTI

MIKRO-KODILA
Krokodiljeva mladiča, ki so ga pred kratkim pekeljali iz Belgijskega Konga — za mesec dni starega mladiča je bilo dovolj prostora v dvajset centimetrov dolgi škardi — so zaradi neznanosti v primerjavi z odraslimi vrstniki imenovani mikrokodila. Z repom vred je bil dolg komaj za dvoje najlvinh peres.

TUDI REKORDERJA
Ni težko uganiti, da imata Američan in Američanka nenavadna rekorda moža in žene, ki sta se največkrat v življenju oženila in ločila. To sta James Williams, ki mu je zdaj 70, in Ana Deel iz Los Angelesa, ki šteje 50 let. Williams se je 16-krat oženil in sicer kar štirinajstkrat z isto ženo, medtem ko se je Ana poročila 14-krat in je vsak njen zakon trajal povprečno dve leti in 56 dni.

KAČA JE PICILA ČLOVEKA IN POGINILA
V Simonstownu v Južni Afriki je kobra pičila Davida Bossmana. Ker so mu takoj po piku vbrizgali serum proti kačjemu strupu, se je mož rešil. Toda kača je kmalu zopet poginila. Pozneje so ugotovili, da si je pri piku zlomila smogo izmed strupenih zob, kar je povzročilo njeno smrt.

JOGURT IN RADIOAKTIVNOST
Na prvem kongresu japonskih atomskih znanstvenikov je poročal Sukehiro Higuchi, da je jogurt učinkovito zaščitno sredstvo proti učinku radioaktivnih snovi na človeški organizem. V svoji študiji je našel dokaze, ki jih je zbral s poskusi na ljudeh in podganah, da jogurt vsebuje precej čistina in glutamina, ki varujeta organizem pred posledicami radioaktivnih žarkov.

SMRT ZARADI SMEHA
Ngamu Samranu iz Bangkoka, ki mu je bilo 26 let, je njegova žena povedala smešnico. Šala je pač morala biti zelo učinkovita, saj se mož celo uro ni mogel zresniti. Kljub vsem naporom njegove družine, da bi ga pomirili, je Ngamu v posledkih dobival pravzaprav napade smeha in je naposled umrl za srčno kapjo.

LETALO JE ZGORELO
Nevaren polet med življenjem in smrtjo je doživel prejšnji teden nemški obrambni minister Strauss med vožnjo iz Kolna v Flensburg. Goreti so začele električne naprave v letalu, pilot ni mogel pogasiti ognja niti z modernimi gasilnimi napravami ne s strmim poletom iz višine 3000 m tik nad zemljo. S skrajnim naporom je pilot nazadnje le pristal blizu kölnskega letališča.

Po dolgotrajnih poskusih je nemškimi televizijskim tehnikom uspelo takole spojiti dvoje televizijskih oddaj z različnih koncev v eno samo sliko. Posnetek kaže razgovor med Müllerjem iz Hamburga in nemškim obrambnim ministrom Straussom, ki je iz Bonna odgovarjal na vprašanja televizijski gledalci pa so videli na svojem platnu oba hkrati.

Težave S PARIŠKO MLADINO

FRANCOZI SO ZASKRBLJENI ZARADI MLADIH ZLOČINCEV, KI JIH KVARI OKOLJE IN JIM NA SPLOŠNO POSVEČAJO PREMALO VZGOJNE SKRBI.

Večer za večerom streljajo po pariških trgih in ulicah objestni fantiči iz revolverjev, ko se vračajo iz kinematografov. Streljajo zdaj v to, zdaj v ono tarčo, kakor jih je pač volja. Včasih pa si izberejo tudi živo tarčo. Brez sence slabe vesti je neki tak objestnež, dvakratni ubijalec novinarjem ponosno pripovedoval o pogojih, v katerih je ubil svoji žrtvi. S cigareto v ustih je stopil k avtomobilu in štirikrat ustrelil po dveh potnikih v njem. Potem je s svojimi pomagači potegnil ubita potnika iz voza in ju vrgel v jarek. Za vsak primer je pognal vsakemu še po eno kroglo v tilnik. Med pripovedovanjem je držal roke v žepih, kadil cigareto in se smehljaj, potlej pa je odšel počasi proti policijskemu avtu. Bil je zadovoljen in ponosen, da so ga pri tem fotografirali, da je prišel v filmski tehnik in na televizijsko platno. O njegovih zločinih je pisal dnevni tisk tri tedne. Najboljši pariški detektivi so morali napeti vse sile, preden so ga izsledili.

V Parizu je več kinematografov, v katerih prikazujejo filme s podobnimi napadi. Nasproti nekemu kinematografu stoji vrsta barak s strelišči, v katerih lahko človek za 100 frankov desetkrat ustreljajo z revolverjem. Iz kinematografa prihajajo fantiči, med njimi nekateri še otroci, ki se kaj radi postavljajo, kako dobro znajo streljati.

Dnevnik »Figaro« je organiziral v svojem uredništvu razgovor s skupino javnih delavcev o problemih tiste mladine, ki že stoji na robu družbe. V skupini so bili direktor psihopedagoškega centra pariške Akademije, član komisije za nadzorstvo nad otroško literaturo, književnik, ki je napisal že več romanov, v katerih obravnava prav vprašanje mladoletnikov, sodnik za mladoletne in upravnik zavoda za mladoletne zločince.

V razpravi, ki jo je »Figaro« objavil na celji strani, so se udeleženci ankete strinjali v tem, da niso vplivali na zločince ne črna literatura ne črni filmi, da jih na kriva pota ni zapeljala ne slaba literatura ne slabi filmi. Med mladimi izprijenci je sploh malo takih, ki bero kaj razen stripov. Ugajajo jim predvsem tisti filmi, ki v njih policija zasleduje zločince. Takšni filmi pa po mnenju vzgojiteljev vplivajo na mlade izprijence celo vzgojno, zlasti če vidijo na filmskem platnu, kako varnostni organi zasledijo zločince in ga včasih na mestu ubijejo. Vsek tak film namreč poudarja, da se zločin ne izplača, ker zločinca prej ali slej zadene zaslužena kazen. Vendar pa bi bilo bolje, da bi takšnih filmov mladina ne gledala.

Tako so gangstrski romani in filmi dobili zadoščenje. To odvezo

grehov jim je dal »Figaro« na podlagi dognanj več ljudi, ki so poklicani govoriti o teh vprašanjih. Vprašanje je seveda, kako bo bralec sprejel to dvomljivo ugotovitev. Zločinec ima vsekakor svoje nagibe. Važnejše kakor vprašanje slabe literature in slabih filmov pa je v tem primeru nedvomno početje objestnih fantičev, ki po Parizu neovirano streljajo z revolverji, kar varnostni organi tako rekoč sami podpirajo, ker jim nudijo možnost, da se urijo v streljanju.

B. P.

SHAWU se ne bo izpolnila želja

Neko londonsko sodišče je pred kratkim izdalo odločbo, v kateri je zavrnilo željo pokojnega pisatelja Bernarda Shawa, ki jo je ta izrazil v svoji oporoki: vse njegovo imetje naj bi uporabili za uvedbo nove angleške abecede, ki bi imela 40 črk.

Sloviti britanski dramatik irskega rodu je umrl leta 1950 v 94. letu starosti in zapustil premoženje, ki bi znašalo v naši valuti približno 600 milijonov dinarjev. Bernard Shaw je želel v svoji oporoki prihraniti britanskim državljanom pri uvedbi nove abecede čas, napor in denar, zato je zapustil v ta namen vse svoje imetje, sicer pa ga je razdelil med britanski muzej, irsko narodno galerijo in akademijo dramske umetnosti.

Pravdo, ki se je nedavno zaključila, sta sprožila britanski muzej in akademija za dramsko umetnost s trditvijo, da britansko ljudstvo ne bi ničesar pridobilo, čeprav bi uvedli novo abecedo s 40 črkami. Tej njuni zahtevi pa se ni pridružil irska narodna galerija, katere upravnik je dejal,

da ne bi bilo prav, če bi kar tako prezrli zadnjo željo tega velikega umetnika irskega rodu.

Sodišče je odločilo, naj se Shawovo imetje razdeli med omenjene tri ustanove, češ da je oporoka pokojnega dramatika v nasprotju s sedanjimi britanskimi zakoni. »To je prva in edina napaka Bernarda Shawa. Veliki mož ni pravilno izrazil tistega, kar je želel,« je povedalo sodišče v razlagi k svoji odločitvi.

V mnogih azijskih deželah mamice še vedno nosijo svoj naraščaj na plečih. Posnetek kaže korejsko mater, ki si na stopnišču pred domačo hišo še enkrat ogleduje, kaj vse bo kupila v mestu.

Trideset Brodov

V naši državi je več krajev in naselij z enakim imenom. Brodov je na primer kar trideset, in sicer v vseh republikah vsaj po eden. To je dokaz, da so imena že ob nastanku označevala kraje ob rekah, kjer so s spavi prevažali ljudi čez vodo.

Pitna voda iz morske

USPEŠEN ZAKLJUČEK POSKUSOV

Leto 1956 bo prišlo v zgodovino kot doba, ko so prvič začeli spreminjati morsko vodo v pitno ne le v laboratorijih, marveč poskusno tudi v širšem obsegu. S to iznajdbo so se odprle možnosti,

da bi spremenili puščave, na primer v Afriki, na Bližnjem vzhodu in v Avstraliji, v rodovitne in bogate kmetijske pokrajine. Več skupin znanstvenikov je preizkušalo in izpopolnjevalo novi način pridobivanja pitne vode iz morske, največji uspeh pa je dosegel dr. Yody z neke ameriške univerze. Njegovo iznajdbo so preizkusili na Floridi, v Saudski Arabiji, v atomski podmornici »Nautilus« in na radarskih otokih pred severnoameriškim teritorialnimi vodami. Prvi poskusi so naznačili tudi stroške. V ZDA stane 100 galonov pitne vode, pridobljene iz morske, nekaj nad 30 centov ali v naši valuti: sto litrov okoli 2,5 dinarjev. Zdej je že mogoče zgraditi naprave, ki bi pridobivale dnevno do dva milijona litrov pitne vode.

Postopek omenjenega znanstvenika je preprost: vodo poganjajo pod pritiskom skozi dvoje nasprotno naelektriranih membran. Pozitivna membrana zadržuje negativne (sodij pri morski vodi), negativna pa pozitivne ione (klor). Vendar bi bila ta reč v praksi precej zapletena in sorazmerno draga, če bi hoteli tako prečistiti velike količine vode, na primer za namakanje Sahare. Znanstveniki še nadalje raziskujejo in kaže, da bi proizvodne stroške lahko občutno znižali. Če jim bo to uspelo, ne bo več daleč čas, ko se bodo puščave začele spreminjati v rodovitne dežele.

V govorniško pozo se postavi beli medved v londonskem živalskem vrtu, če si obeta — zlasti radodarni so najmlajši obiskovalci — alašičce ali kako drugo dobroto.

MALARIJA V MEHIKI

Področni urad Svetovne zdravstvene organizacije za Ameriko je nedavno sporočil, da so v minulem mesecu na malaričnih področjih Mehike sprožili obsežno akcijo proti tej bolezni. Po načrtih bo akcija trajala pet let in je sestavni del ene najobsežnejših tovrstnih akcij v svetovnem merilu.

Celotno akcijo vodi mehiška vlada, ki je prispevala tudi večino finančnih sredstev. Področni urad Svetovne zdravstvene organizacije izdatno pomaga in daje predvsem tehnično pomoč. Tudi otroški sklad OZN je dal na razpolago znatna sredstva za uničevanje malaričnih komarjev, in sicer tovrstne avtomobile, zapraševalno in drugo opremo. Pričakujejo, da bo dal otroški sklad v petih letih skupno pomoč v znesku 8,4 milijona dolarjev, medtem ko bodo celotni stroški nanesli deset milijonov.

Ali se bodo Eskimi selili?

- Norvežan Rodahl proučuje možnosti za naselitev eskimskih družin na Antarktiki

Zanimivo nalogo si je zadal v okviru Mednarodnega geofizikalnega leta norveški polarni raziskovalec dr. Kaare Rodahl. V obdobju teh 18 mesecev, kolikor bo trajalo geofizikalno leto, bo skušal ugotoviti, kako reagirajo ljudje na trajen hud mraz.

Od uspešnosti teh raziskav je odvisno, ali se bodo ljudje poskusili za stalno naseliti na praznih področjih okoli Južnega tečaja. Če bo to izvedljivo, bodo preselili nekaj eskimskih plemen z arktičnih področij na Antarktiko in jim tako priskrbeli nove možnosti za življenje.

vaji, so se le s težavo navadili na civilizacijske pridobitve in na druga živila. Ker je zlasti tjuhlenjev čedalje manj, imajo eskimske družine s prehrano iz leta v leto več težav, na Antarktiki pa jih je toliko, da bi bile preskrbljene za več prihodnjih generacij.

Dr. Rodahl bo v glavnem proučeval možnosti za življenje v antarktičnem mrazu, zastavil pa

si je še nekaj drugih ciljev. Ker nekatere letalske družbe že pripravljajo načrte, po katerih bi upostavile redne letalske proge čez Južni tečaj, kot jih je uredila skandinavska družba SAS čez skrajno severno točko našega planeta, bi bilo treba na Antarktiki zgraditi oporišča in skladišča za morebitne vmesne pristanke. Belci bi le s težavo prenašali stalni mraz na teh oporiščih, zato meni dr. Rodahl, da bi nemara lahko poverili to delo preseljenim eskimskim družinam.

NEUKROČENO MESTO

RADO KRAGELJ MILAN MAVER

413 Bojan je skočil mimo stražarnice in stekel čez kasarniško dvorišče proti zidu. Stražar je za hip osupnil, potem pa planil iz stražarnice in snel puško z ramen. Za trenutek se je ustavil — in to je bilo dovolj, da ga je Vasja, ki ga je čakal za stražarnico, udaril s kamnom po glavi. Stražar je izpuštil puško in se brez glasu zvalil po tleh. Padel je z obrazom v veliko lužo pred stražarnico.

314 Medtem je Bojan že splezal na zid in ga preskočil. Imel je smolo: na cesti je stala močna italijanska patrulja. Takoj ga je opazila. Vojaki so stekli proti njemu. V teku so snemali puške in streljali. Bojan se je razgledal po cesti, za hip obstal in si priklical v spomin načrt bega — v celici sta ga nešteto krat premlela — in ulice, po katerih bi moral bežati, potem pa je prečkal cesto in se zavil čez plot.

315 Vasja še ni pretekel dvorišča, ko se je s kamnom pobiti stražar že osvestil in se dvignil. Naglo je pobral puško in začel streljati za beguncem. V vojašnici so se prižgale luči, oglasilo se se alarmni žvižgi. Na oknih so se zbirali jetniki, strmeli v viharo noč in želeli beguncema, da bi srečno ušla. Okrog in okrog stavbe so se prižgale močne luči, okolico kasarne pa so osvetlili žarometi.

300 kg na hrbtu

Nijazija Livodiča iz Brčkega tamošnji ljudje ne imenujejo brez vzroka »medved«. Možakar je zaradi moči znah daleč naokoli. Nijazija je tako močan, da lahko brez pomoči rok nese na hrbtu šest vreč soli ali cementa, ki vsaka tehta po 50 kilogramov. Takšno breme brez težav prinese v prvo nadstropje. Zanimivo je, da Nijazija že dolgo vrsto let opravlja tako težavno in naporno delo, vendar je ves čas zdrav kot riba.

»Ne bi rekel, da je juha premrzla.«

»Ježi se, ko tako škriplje iz sosednje sobe. Kaj bom rekel šele jaz, ko moram biti prav blizu!«